

Redacción  
y Administración  
C. RAMON LISTA 5158  
T. A. 50 - 5502  
B. Aires

# SLOVENSKI GLAS

(LA VOZ ESLOVENA)

PERIODICO QUINCENAL DE LA COLECTIVIDAD ESLOVENA (YUGOESLAVA) PARA TODA  
SUD AMERICA - ORGANO DE LA SOCIEDAD YUGOESLAVA  
"HOGAR POPULAR ESLOVENO"

REGISTRO NACIONAL  
INTELLECTUAL  
DE LA PROPIEDAD  
No. 225087

CORREO  
ARGENTINO  
Sucursal 19

FRANQUEO PAGADO  
Concesión N° 3159  
TARIFA REDUCIDA  
Concesión N° 1551

PAROČNINA:

Za eno leto  
\$ 8.—  
Za pol leta  
\$ 5.—  
Za inozemstvo  
2 Dolarje

Posamezna šte. 20 cts.

LETO (AÑO) III.

BUENOS AIRES, 2 DE SEPTIEMBRE (SEPTEMBRA) DE 1948

Núm. (Štev.) 15

## Naprej po začrtani poti

Strnimo naše vrste in utrjujmo bratstvo in enotnost Jugoslovanskih izseljencev

Spor med Informacijskim birojem in jugoslovansko komunistično Partijo in njenimi voditelji, je po implikacijah postal v resnici eden najvažnejših mednarodnih dogodkov v povojni dobi in vzbudil veliko presenečenje ne samo v vseh političnih vladnih krogih, temveč tudi med delavskimi množicami celega sveta. Sovražniki delovnega ljudstva, ljudske demokracije in vsake svobode so takoj po sporu dvignili krik, misleč, da je prišel čas, ko se bodo kot hijene vrgli na žrtev in jo pogoltnile. Svetovne obveščevalne agencije in časopisje v službi reakcije si je izmišljalo fantastične novice, da bi čim bolj zmedlo množice in odvrnilo njihove poglede od glavnih življenjskih vprašanj, za katerih rešitev se bori vse delovno ljudstvo. V nekaterih državah, posebno pa v Italiji je reakcionarno časopisje objavljalo razne izmišljotine, kakor, da je Tito misteriozno izginil, da je v Jugoslaviji že izbruhnila civilna vojna, itd.

Govorile so zlohotne želje, ne pa treznost in zapadni kapitalistični svet gleda ves čas na vzhod le s stališča grabežljivosti, ki preži, da bi uporabil priliko in zopet ugrabil izgubljene pozicije. Samo iz tega stališča moramo vzeti vse klevete, ki so izšle in izhajajo v svetovnem kapitalističnem časopisju in ki jih preveva mizerno sovraštvo do narodov Jugoslavije, Sovjetske zveze in ostalih demokratičnih držav.

Mi Slovenci, ki nas je usoda pognala po svetu in smo daleč od domovine, ne moremo in ne bomo nikoli nasedali izmišljenim in potvorjenim vestem, ker nam narodi Jugoslavije, predvsem pa slovenski, niso tuji, temveč smo del njih, kri iste krvi in smatramo se sotrpini našega naroda od tistega dne, ko se je pred tisočletjem doselil v lepe naše kraje. Vse klevete, vsa obrekovanja in laži, ki so namenjene slovenskemu narodu, jugoslovanskim ali slovenskim narodom, žalijo prav tako tudi naš ponos. Nihče drugi ne pozna tako dobro naše zgodovine in trpljenja, kakor sam narod, ki se je neprenehoma v njem presnavljal in preoblikoval in nihče ne more preceniti naporov, da je postal tudi naš narod enakovreden in enakopraven v družbi evropskih narodov. To enakopravnost in svobodo si je odkupil v borbi z vztrajnostjo, nadčloveškimi napori in neizmernimi žrtvami.

Zaradi tega se tudi mi Slovenci v tujini, ki se smatramo del slovenskega naroda, pridružujemo čustvom vseh jugoslovanskih narodov in naš odnos je in ostane takšen, kakor smo si ga začrtali. Na naših sestankih, konferencah in kongresih, smo vedno izražali našo solidarnost do naših narodov, njihovih voditeljev in po njih vzgledu utrjevali bratstvo in enotnost med našimi jugoslovanskimi izseljenki. To pot bomo tudi nadaljevali.

Ko smo čitali obtožbe Informacijskega biroja, a nas je bolelo, da se očita vodstvu nove Jugoslavije klevetanje in obrekovanje Sovjetske Zveze in Sovjetske armade. Vsi časopisi, ki jih prejemo iz Jugoslavije so bili in so še danes, neozirajoč se na nastali spor, polni hvale Stalinu in med ljudstvom

gojijo globoko ljubezen in hvaležnost do Sovjetske zveze in njene armade, ker se zavedajo, da bi brez Rdeče armade ne mogli doseči in ohraniti svobode in samostojnosti. Tudi se dolži vodstvo, da se nagiba k zapadu, a v istih časopisih, ki jih prejemo, je jasno kot beli dan, da so vedno polni prepogane proti zapadnim silam, in še najbolj proti Ameriki in Marshallovemu planu.

Ni naš namen razpravljati o obtožbah, ampak omenili smo to, kar nam pričajo časopisi, ki jih redno prejemo iz domovine v povojni dobi.

Čeprav je spor med Informacijskim birojem in Centralnim komitetom KPJ vzdignil toliko prahu v svet, nas v tujini to ne sme odvesti na krivo pot, NE SME RAZDRUŽITI NAŠIH VRST. Enotno se moramo boriti proti vsakemu poizkusu s katerim bi se hotelo razbiti doseženo združitev in skupnost jugoslovanskih izseljencev. Jugoslovanski narodi so ostali mirni in hladnokrvni. Prepričani smo, da bodo s še vztrajnejšim delom častno izpolnili svoje obveznosti do svoje domovine, ki se je napotila k izgradnji socializma, kakor so častno izpolnili svoje dolžnosti v borbi z okupatorjem za dosego narodne in socialne svobode. Nadaljevali bodo boj za bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov in demokratičnih gibanj v svetu, proti imperialistom in vojnim hujskačem ter za trajen in pravičen mir.

Jugoslovanski narodi so z ljubeznijo in spoštovanjem navezani na njihove voditelje, ki so jih tekom štirih let vodili preko neizmernih žrtev do veličastne zmage. Z veliko vdanostjo so naklonjeni tudi Sovjetski zvezi in njemu voditelju Stalinu, ki sta stala na čelu borbe vseh mirojubnih delovnih sil sveta in omogočilo številnim narodom, da so uspeli uresničiti svoje stoletne težnje. Prav tako tudi stoji danes Sovjetska zveza na čelu socialističnega tabora demokratičnih držav v borbi za ohranitev miru in napredka človeštva. Številne izkušnje, ki si jih je Sovjetska zveza pridobila v dolgoletni borbi za zgradnjo socializma in njena moč so porok, da bodo vse napredne sile sveta postale še močnejše in tako lahko preprečile zaslužne namene svetovnega imperializma.

Ponovno potrdimo kar smo že izjavili, da jugoslovanski narodi bodo brez dvoma znali na bratski in prijateljski način rešiti sporna vprašanja z Informacijskim birojem v interesu mednarodne socialistične fronte, ker to ni samo naša želja, ampak tudi želja vsega naprednega ljudstva. Prepričani smo, da bo do te prijateljske rešitve prišlo in da bodo narodi Jugoslavije še bolj enotno in strnjeno korakali k boljšemu življenju, po poti socializma v bratstvu z ostalimi državami ljudske demokracije pod vodstvom Sovjetske zveze.

Naša slovenska in vsa jugoslovanska naselbina bo tudi v bodoče ostala tesno povezana s svojimi brati v domovini. Odstranili bomo vse zapreke in sovražnike, ki se nam bodo postavili na pot, da tudi v naprej ohranimo bratstvo in edinstvo v naših organizacijah.

## Ogrska ima novega predsednika

Bivši predsednik Zoltan Tildy se je znašel v veliki zagati, ko je prišlo v javnost, da je njegov zet izdajalec domovine. Tildy se je čutil moralno prizadet in je radi tega uvidel, da je najbolje, ako poda ostavko, ki je bila tudi sprejeta.

Za novega predsednika je bil izvoljen 60-letni Arpac Szkasits, predsednik stranke "Združenih delavcev". Novo izvoljeni predsednik je bil vodja socialdemokratske stranke, katera se je pred časom združila s kom. stranko v novoimenovano "Stranka Združenih delavcev".

## ZDRUŽENE DRŽAVE

V Severni Ameriki se bojijo komunizma, zato so že pred časom začeli ljuto borbo proti temu; posebno pažnjo pa posvečajo očiščenju državnih uradov, kjer je bilo zaposlenih že več "nevarnih elementov".

Novembrskih volitev se bodo udeležile tri močne stranke; kandidat demokratske je sedanji predsednik Truman, republikanske senator Dewey, nove progresivne stranke pa Wallace.

## VLADNA KRIZA V FRANCIJI

Schuman se je vzdrževal na vladi po milosti socialistične stranke; ko so se pa ti pridružili kom. stranki, proti glasovanju ogromne vsote za vojni proračun, je bilo konec Schumanove vlade. Padec te vlade je tudi povzročil splošno nezadovoljstvo širokih ljudskih množic.

Predsednik V. Auriol je poveril sestavo nove vlade Andre Marie, katere mu se je s pomočjo socialistov posrečilo sestaviti novo vlado. V politiki so bile nujno potrebne izpremembe, katere pa vlada A. Marie ni doprinesla, temveč poslabšala. Vlada, v katero zaupajo borzijanci, ne more uživati zaupanja delavskega razreda.

Po 28 dneh, ko je bila sestavljena nova vlada, se že ta danes ponovno nahaja v krizi.

Predsednik Auriol je spet poveril mandat za sestavo nove vlade Schumanu. Toda niti Schuman niti njegovi pristaši ne bodo rešili Francije, ako ne bo vlada sestavljena demokratične enotnosti, ki bo varovala nacionalne interese francoskega naroda.

## V Berlinu se ni Sporazuma

Radi preneglega koraka, ki je značil veliko diplomatično greško napravljeno po Veliki Britaniji, Z.D.A. in prisilnim potom vključene Francije, se radi Berlina ne more priti do sporazuma. Leteče trdnjave zapadnih velesil dnevno dovažajo v svoje sektorje živež in druge važne potrebščine. Razni incidenti v okrajih, ki ločijo vzhodni in zapadni del Berlina, se dnevno dogajajo. V zadnjem času so celo delavske množice napadle in vdrle v palačo, kjer je bil zbran mestni občinski svet in vršile so se manifestacije proti raznim ukrepom zapadnih velesil.

Zastopniki Velike Britanije, Z.D.A. in Francije so se večkrat že sestali v

Moskvi z Molotovom in celo Stalinom, toda napetega položaja v Berlinu ne morejo rešiti. Zastonj je, da kapitalistični zapadni tisk hoče prikriti dejstva, ki so povzročila ta velik nesporazum in naprtiti vso krivdo na Sovjetsko zvezo. Vsem je pa znano, da z uvedbo denarne reforme v svojih področjih mesta, so zapadne sile razdelile Nemčijo v dva dela, pristopile niso k demokratizaciji in demilitarizaciji zapadne Nemčije in onemogočile so sestavo osrednje nemške vlade, s katero bi se lahko sklenila mirovna pogodba. Preprečile so nadzorstvo štirih velesil nad nemško vojno industrijo v Porurju in njenim uničenjem.

Nesporazum v Berlinu so torej povzročile zapadne velesile, ker so temelito kršile sprejete obveznosti v Jalti in Potsdamu. Ako mislijo še nadalje kršiti sklepe, pomeni, da se odpovedujejo svojim pravicam v upravi Berlina in zastonj je voditi vsako nadaljno kampanjo proti Sovjetski zvezi, ki je vedno pripravljena razpravljati vprašanje Berlina, ki pa mora biti tesno povezano z vprašanjem Nemčije, kakor predvidevajo mednarodne pogodbe.

## Vrhovno sodišče v Zagrebu obsodilo na smrt 43 ustašev

Pred vrhovnim sodiščem Narodne Republike Hrvatske v Zagrebu, je dne 12. julija prišla razprava proti pedesetorici ustaških zločincev z Ljubom Milošem na čelu. Obtoženi so, da so vršili teroristična zločinska dejanja in špijonažo v prid nekaterih inozemskih sil. Izvršili so neštete zločine nad srbskim in hrvatskim rododom in morili so ljudstvo po koncentracijskih taboriščih.

Med glavne obtožence spadata tudi R. Božidar in Svetozar Karvan. Poslednji je bil vodja vseh edinic hrvatskih ustašev in vtihotapil je v Jugosla-

vijo 17 skupin špijonov iz Nemčije, ki je pod ameriško kontrolo.

Vrhovno sodišče je 27. avgusta izreklo obsodbo in obsodilo 18 obtožencev na visilce, 25 na smrt z ustrelitvijo, 2 na dosmrtno ječo in ostalih 10 na 15 do 20 let ječe.

Ta proces je bil eden najavnejših in največjih, ki se je vršil v Hrvatski Republiki v povojni dobi.

Obtoženci so vložili priziv na Presidij Narodne Skupščine in prosili zmanjšanje kazni. Presidij je potrdil obsodbo in priziv zavrgel.

## ZASLEDUJE IN ZAPIRA SE ALBANSKE KOMUNISTE, KI SO NAKLONJENI JUGOSLAVIJI

Albanija je bila ena izmed prvih držav, ki je takoj po izjavi Informacijskega biroja pretrgala ekonomske stike z Jugoslavijo. Pričelo je tudi takoj zasledovanje komunistov, ki so simpatizirali z F.L.R. Jugoslavijo. Poročajo, da je vsled tega zapustilo že 3.000 Albancev in med temi se nahajajo tudi intimni prijatelji ministra Hodja, kateri je sam dal ukaz naj se zasleduje vse komuniste, ki simpatizirajo z Jugoslavijo.

Mnogo albanskih komunistov se je vsled tega zateklo v Jugoslavijo in poročilo pravi, da število te hdnevno narašča. Tudi nekateri albanski diplomatični uslužbenci v Beogradu se na poklic vlade, da naj se vrnejo v svojo državo, niso odzvali.

## GENERAL ARSA JOVANOVIĆ USTRELJEN NA RUMUNSKI MEJI.

Ministrstvo notranjih zadev FLR Jugoslavije je dalo izjavo, v kateri navaja, da je bil general Arsa Jovanović ustreljen, ko je hotel prekoračiti mejo in pobegniti v Rumunsko. A. Jovanović je bil v času osvobodilne borbe eden največjih vojskovodij jugoslovanske armade. Poročilo pravi, da se je to zgodilo v noči 11. minulega meseca. Z Jo-

vanovićem so hoteli pobegniti tudi Karmel Vlado Dapčević in general Branko Petričević. Prvemu se je to posrečilo, medtem ko je bil Petričević aretiran in bo sedaj zagovarjal pri Vrhovnem sodišču.

Stem begom je bil odkrit komplot proti maršalu Titu in njegovi vladi, ki bi se bil širil izven jugoslovanskih meja. Beograjska "Borba" primerja v svojem uvodniku ta poskusni beg in načrte z zaroto v Rusiji, kjer je bila preprečena s "čiščenjem" leta 1937. V istem uvodniku zahteva "brezmiščno izčiščenje vseh podobnih sovražnih elementov."

## 12.000 JUGOSLOVANOV SE JE ŽE VRNILO V DOMOVINO

Iz raznih poročil je razvidno, da od konca vojne do danes se je vrnilo v domovino 12.000 bivših izseljencev iz evropskih držav in Amerike.

Prva skupina povratnikov je prispela iz Francije v prvi polovici 1946. leta in je štela 2.200 oseb. Drugih 1500 oseb se je vrnilo iz Francije leta 1947. Istega leta se je vrnilo iz Belgije 600 bivših izseljencev, iz Nemčije 2.000 in iz Italije 1.250, iz Avstrije in Nove Zelandije pa 1.020. Tudi iz Avstralije se je že vrnilo 500 rojakov. Iz Južne Amerike, po večini iz Argentine se je z jugoslovanskim parnikom "Partizanka" vrnilo krog 2.000 povratnikov.

## Podpisal se je dodatni trgovski sporazum med F. L. R. Jugoslavijo in Republiko Argentino

Z namenom olajšanja in čim učinkovitejše izvedbe odredb Trgovinskega sporazuma med FLRJ in Republiko Argentino podpisanega dne 7. junija 1948, je bila 23. avgusta zaključena dodatna plačilna pogodba med našo dcmovino in Republiko Argentino.

Plačilna pogodba je bila podpisana v palači Ministerstva zunanjih zadev in so to podpisali: v imenu FLR Jugoslavije, polномоčni Minister in veleposlanik general major Francé Pirc; v imenu Republike Argentine Minister zunanjih zadev N. E. Dr. Juan Atilio Bramuglia; predsednik Narodnega Ekonomskega Sveta g. Miguel Miranda in predsednik Centralne Banke Rep. Argentine g. Orlando Maroglio.

V podpisani dodatni pogodbi se določa način plačevanja vseh zadev, ki



Minister gen. major F. Pirc in Minister J. A. Bramuglia ko podpisujeta dodatni plačilni sporazum trgovske pogodbe

izhajajo iz izmenjave blaga med Jugoslavijo in Rep. Argentino. Plačila se vršijo naravnost med Narodnim Bančnim Zavodom FLRJ in Centralno Banko Rep. Argentine ali potom drugih pooblaščenih bančnih zavodov.

30% vrednosti blaga katerega FNRJ kupuje v Argentini se bo plačevalo v svobodnih divizah, 70% pa z jugoslovanskimi pridelki.

Ta protokol se bo ratificiral po ustavnih predpisih vsake od podpisanih strank in izmenjava ratifikacijskih instrumentov se bo izvršila v Beogradu v najkrajšem času. Medtem pa stopa protokol začasno v veljavo deseti dan po podpisu in veljal bo kot trgovski sporazum, katerega tvori sestavni del do 31. decembra 1951 leta.

## ZADRUŽNO ČASOPISJE V JUGOSLAVIJI

Poznana stvar je, da se vsak narod sodi po velikosti njegove književnosti (literature). Čim več knjig je kak narod prečital, tem izobraženejši so njegovi pripadniki. Izobraženi ljudje pa svoj življenski položaj zboljšujejo, zmanjšujejo stroške proizvodnje, izrabijo vsa naravna bogastva in druge pridobitve v korist skupnosti. Izobražene, kakor tudi izobražena skupnost se ne pustijo iskoriščati, dočim so navadni nešolani ljudje jako pripravni za skupno, kakor za posamezno izkoriščanje.

Če torej vzamemo prednje v poštev, bomo takoj videli, zakaj zadrugištvo v Novi Jugoslaviji tako lep napreduje, zakaj je skoro popolnoma pregnalo izkoriščevalno trgovino in vzelo narodno bogastvo v svoje roke. Smisel medsebojnega sodelovanja, je posebno po osvoboditvi zavzela velikanski razmah, kar nam posebno prikazuje razvoj ZADRUŽNEGA ČASOPISJA v Novi Jugoslaviji. Dočim je imela predaprilska Jugoslavija, katera se je štela med najnaprednejše zadrugištvo držav, vseh zadrugiških publikacij 490.000 izvodov letno (25 rednih zadrugiških publikacij) se je v Novi Jugoslaviji zadrugišno časopisje razvijalo na sledeči način:

### Skupna letna naklada

1947. leta —	12.000 izvodov
1945. leta —	442.209 izvodov
1946. leta —	2.564.220 izvodov
1947. leta —	4.701.122 izvodov

Raznih koledarjev in drugih tiskovin

okrog — 800.000 izvodov kjer pa niso všteti "Hmeljar iz Žalca in "Čebelar" iz Ljubljane, ker se ni moglo dobiti njih točnih poročil.

Samo iz te kratke statistike se lahko vidi, koliko zanimanja posveča jugoslovansko ljudstvo zadrugištvu. Če vzamemo v poštev, da dnevno in tedensko časopisje stalno prinaša zadrugiške članke in druge razprave o napakah, ki naj se iz zadrugištva odpravijo ali koristne nasvete, bomo prišli do zaključka, da vsak tretji Jugoslovčan čita kak zadrugiški časopis, a zraven še v dnevnom časopisju poučne članke.

Iz zanimanja do čitanaj, pa se je mogla roditi, že prej v našem ljudstvu ukoreninjena zadrugiška ideja, katera se v praksi spopolnjuje v korist vseh, ki ji pripadajo; to je celokupen narod. Člani, kateri so čutili potrebo, da se organizirajo v tako koristno organiza-

cijo, isto sami vodijo, nadzorujejo in spopolnjujejo. V slučaju potrebe pa imajo pri vladi najboljše prijatelje, kateri jim bratsko pomagajo in svetujejo, dočim je bila vlada v prejšnjih časih, največji sovražnik zadrugištva, ker v njej so sedeli sovražniki zadrugištva in ljudstva.

Ko vse to pregledamo s poštenimi očmi, vidimo, da zidanje

### 4000 Zadrugiških Domov

v naši domovini, ni kako prisilno delo, kot ga slikajo sovražniki Nove Jugoslavije, ki so prišli iz Italije in Avstrije v Argentino, na račun najhujših sovražnikov zadrugištva in kateri so sedeli svoječasno na župnijskih stolih, h katerim je moral ubogi kmet ali delavec klečeplaziti, da je rešil svoje borno premoženje in za kar je moral biti hvaležen celo življenje "gospodu", čeprav je bila usluga popolnoma naravna in zadrugiška. "Gospod" pa je znal ta in svoj položaj tako izrabiti, da je zadruga koristila samo njemu in njegovi stranki. Dandanes so vse take napake odpravljene iz zadrugištva. Ljudstvo si je znalo utreti pot do popolne gospodarske neodvisnosti, katera je potrebna za boljše in človeka vredno življenje.

Zato je popolnoma jasno, da je udarniško delo pri zidanju zadrugiških domov, popolnoma prostovoljno, kajti ljudstvo se zaveda, da zida sebi in svojim potomcem. Zaveda se, da bo zadrugiški dom središče naše vasi, katera je radi prejšnjih voditeljev ostala v zaostalosti in katera se mora le potom zadrugištva dvigniti gospodarsko in kulturno. Zadrugiški domovi pa bodo žarišča vsega dela, kjer bo lahko gospodar, kakor tudi mladenič, dobil svojega razvedrila. Radi tega niti ne bilo potrebno omenjati sovražnikov Nove Jugoslavije, ker sami se bodo v par letih prepričali, da je ljudstvo ubralo pravo pot, zato ker, zato ker veruje v svoje voditelje in v svojo socialistično urejeno družbo, v kateri bodo vsi bratje in bodo živeli vsi enega in eden za vse, kot je zadrugiško geslo.

Andrej Škrbec

KROJAČNICA "LA TRIESTINA"

Izdeluje po najmodernejšem kroju

DANIJEL KOSIČ



Calderón 3098 - Devoto - Buenos Aires  
T. A. 50 - 6228

TRGOVINA JESTVIN "TRST"  
STANKO MIHELJ

Charcas 3120

U. T. 72-4957

# Primorske Vesti

19. VII. 1948.

## GLAS BIVŠIH POLITIČNIH PREGANJANCEV

Okrožni plenum bivših političnih preganjancev za Istro je ugotovil po razpravi o političnem položaju, ki je nastal po objavi Informacijskega biroja na Tržaškem ozemlju in še zlasti na področju A, zasedenem po angloameriških četah, da je to ozemlje v položaju, kjer sliči borba proti imperialističnim silam vse bolj in bolj grškemu položaju. Zaradi tega je Plenum kot predstavništvo onih, ki so največ trpeli v borbi proti fašizmu, obsodil razne Vidalijske ter druge razbijače enotnosti delovnega ljudstva ter Komunistične Partije Tržaškega ozemlja. Komunistična partija Tržaškega ozemlja, ki se je utrjevala in preizkušala v borbi proti fašizmu, nato v osvobodilni borbi in sedaj v borbi proti imperijalizmu, ne more biti predmet razbijanja in frakcionarstva. Bivši politični preganjanci pozivajo vse prebivalstvo Istrskega okrožja na področju Tržaškega ozemlja, da se zbere okoli Komunistične partije ter stopnjuje delo za obnovo ter bratstvo narodov v borbi proti imperijalizmu.

## TRST VKLJUČUJEJO V MARSHALLOV PLAN PROTILJUDSKI VOLJI

Svet evropske organizacije za gospodarsko sodelovanje (Marshallova pomoč) je sprejel predlog italijanskega poslanika, da se vključi Tržaško ozemlje v Marshallov načrt. Na tej osnovi bodo Trstu nakazali pomoč, ki je predvidena za letos. Navedeni sklep je bil storjen brez vednosti in proti volji tržaškega delovnega ljudstva, ki se zaveda, da bo treba nositi za to odločitev težke posledice v političnem in gospodarskem življenju. Z vključitvijo Tržaškega ozemlja v Marshallov plan, hočejo tudi to ozemlje spremeniti v kolonijo in bazo angloameriškega imperijalizma. Prav gotovo je, da ne bo tržaško delovno ljudstvo nikdar pristalo na to samovoljno in uzurpatorsko odločitev, ker se jasno zaveda, da pomeni marshallizacija Trsta njegov gospodarski propad.

## FRAKCIJONAŠ VIDALI IZKLUČEN IZ CK IN PARTIJE

V Komunistični Partiji Tržaškega ozemlja je pričel Vitorio Vidali ter njegova skupina objaviti znanе resolucije Informacijskega biroja Komunističnih partij z razbijaško akcijo, ki naj cepi enotnost tržaškega delavskega in demokratičnega gibanja. Centralni komitet Komunistične partije Tržaškega ozemlja pa je na svoji seji 13. julija obravnaval dogodke, ki so sledili objavi navedene resolucije v tržaški Partiji in je sklenil, da razglasi prebivalstvu Tržaškega ozemlja, da se je posrečilo frakcioniški skupini Vittorija Vidali izzvati krizo v vrstah Komunistične partije STO-ja, s tem pa tudi krizo v vrstah demokratičnega gibanja. Navedena skupina je delovala za popolno naslonitev na Italijo ter povezavo z drugimi revizionističnimi vladami, ki zagovarjajo priključitev Trsta k Italiji. Zaradi tega obsoja SK KP STO-ja frakcioniško dejavnost Vidalijske skupine ter izključuje Vittorija Vidali iz Centralnega Komiteja Komunistične partije Tržaškega ozemlja. Razen tega je CK KP STO-ja izključil Ferdinanda Zidarja zaradi protipartijske dejavnosti, z ukorom pa je kaznoval direktorja lista "Il Lavoratore" zaradi stališča, ki ga je zavzemal navedeni list pod njegovim vodstvom proti CK KP STO-ja. Hkrati je pozval Centralni komitet tržaške Komunistične partije vse člane, da še bolj povežejo svoje vrste okrog Centralnega komiteja ter da izključijo iz svojih vrst vse razbijaške in provokatorske elemente. Tržaško delavstvo odobrava navedene sklepe CK KP STO-ja, ki hočejo zagotoviti enotnost tržaškega delavskega razreda in vsega demokratičnega delovnega ljudstva.

## UMRL JE VIRGIL ŠČEK

Umril je ljudski duhovnik in bivši poslanec v rimskem parlamentu Virgil Šček. Pokojni se je od vsega začetka postavil odločno na stran Osvobodilnega gibanja ter se zavzemal za priključitev Slovenskega Primorja k novi Jugoslaviji. Več tehničnih člankov izpod njegovega peresa je izšlo v "Primorskem dnevniku", glasilu Osvobodilne fronte Svobodnega Tržaškega ozemlja. Njegove posmrtno ostanke so prepeljali v Avber pri Sežani, kjer so ga pokopali 15. julija.

## KAKOR NEKOČ: OBSODBA DELAVCEV PO FAŠISTIČNEM ZAKONU

Pred višjim okupacijskim vojaškim sodiščem v Trstu je bila razprava proti 14 članom tovarniških odborov največjih tržaških industrijskih obratov. Vsakdo od obtožencev je bil obsojen na 6 mesecev zaporov in 15.000 lir denarne kazni. Spričo olajševalnih okoliščin je bil nastop zaporne kazni odložen. Značilno je, da je bila izrečena obsodba na podlagi italijanskega fašističnega kazenskega zakona, ki pa je bil z drugimi fašističnimi zakoni vred razveljavljen že leta 1945 po angloameriški zasedbeni vojaški upravi. Zagovornik odvetnik Baša je opozoril sodišče, da sta bila Macor in Pobega svojčas obsojena po fašističnem sodišču prav na podlagi fašističnih zakonov, na podlagi katerih obtožuje angloameriška uprava antifašistične delavce in borce. Odvetnik Kaluža pa je ugotovil, da so obtoženi delavci oni isti delavci, ki so s pogumnim dejanjem rešili tržaške ladjedelnice pred uničenjem po Nemcih.

## MED GORIŠKIMI SLOVENCMI V ITALIJI

Z lepim uspehom je bila zaključena akademija gojencev slovenske glasbene šole v Gorici, ki je sestavni del "Pevskega in glasbenega društva v Gorici", ki praznuje v kratkem 50 letnico svojega plodnosnega delovanja. Pod vodstvom prof. Emila Komela je šola v tem času vzgojila celo vrsto zborovodij in glasebnih delavcev. Število gojencev stalno narašča.

V Gabrjah in Sovodnjah obnavljajo šolski poslopi. Obnovitvena dela bodo stala okoli 1.800.000 lir. Šolska mladina se bo učila prihodnje šolsko leto v zdravih, higijenskih in čistih prostorih.

Skrb za slovensko srednešolsko mladino je prevzela Dijaška matica, ki je v preteklem šolskem letu oskrbovala 28 dijakov in dijakinj. Za prihodnje šolsko leto bo morala Dijaška matica napeti vse sile, da bodo imeli dijaki primeren prostor za hrano, stanovanje in nuenje. Preteklo šolsko leto so imeli slovenski dijaki, ki so bili v oskrbi Dijaške matice, na razpolago obednice in učilnice v slovenskem sirotišču.

## GLAS KANALSKIH IN BENEŠKIH SLOVENCEV

Kljub raznarodovanju smo ohranili Slovenci v Kanalski dolini in Benečiji svojo materinščino. Goriški Slovenci pod

Italijo imajo svojo osnovno šole in srednje šole v materinščini povsod tam, kjer so strnjeno naseljeni. Kdaj bomo tudi beneški in kanalski Slovenci deležni šol v materinščini? Mirovna pogodba z Italijo jasno nalaga Italiji obveznosti glede uživanja človeških pravic ter osnovnih svobod. Sedanji italijanski režim še ni popravil krivic beneških in kanalskim Slovincem, ki ne čutimo še danes nobene razlike med stanjem pod fašizmom in sedanjo demokratijsko upravo. Vztrajati hočemo v svojih zahtevah, ki imajo svojo utemeljitev v določbah mirovne pogodbe.

## PRAVIČENA ZAHTEVA TRŽAŠKIH SLOVENCEV

Ponovno se oglašajo tržaški Slovenci z zahtevo po slovenski dvorazredni šoli v Trstu. Odveč je poudarjati, kakšnega življenjskega pomena je ta šola za tržaške Slovence, saj je v Trstu mnogo slovenskih trgovcev in obrtnikov, ki čutijo potrebo po takšni šoli. Po drugi strani pa imajo Slovenci vse pogoje za to, da se lahko takoj odpre slovenska trgovska šola, saj je na razpolago znaten kader slovenskih strokovnjakov, ki so usposobljeni za pouk na takšni šoli. Šolska oblast pri vojaški

upravi naj upošteva te želje in naj zagotovi otvoritev navedene šole že s pričetkom novega šolskega leta 1948-49.

## KAJ PA SLOVENSKE SAMOSTOJNE OBČINE

Goriški prefekt je razpisal volitve občinskih svetnikov v 14 občinah: Gorici, Dolenjem, Fari ob Soči, Foljanu, Gračežu, Marjanu, Ronkih, Škocjanu ob Soči, St. Petru ob Soči, Starancanu in Turjaku. Ob tem razpisu se moramo vprašati: Kaj je z vprašanjem samostojnih slovenskih občin, za katere se poteguje slovenski živelj? G. prefekt je že večkrat zagotavljal slovenska zastopstva, da bo upošteval njihovo željo glede vzpostavitve samostojnih slovenskih občin. Kako naj govorimo o demokratičnosti sedanje italijanske ustave, ko še niso niti najmanj upoštewane potrebe in težnje slovenske manjšine. Značilno je, da so izpuščene iz razpisa občine Kapriva, Zagrad in Doberdob z vami, ki so po večini kompaktno slovenske. Slovensko ljudstvo pričakuje, da bo goriški prefekt po izvedeni komasaciji občin razpisal volitve tudi za naše samostojne občine.

## Dva še ne rešena problema v Trstu: brezposelnost in prostitucija

V Trstu je približno 13.000 brezposelnih žen, ki zamač čakajo zaposlitve. Kakšno je njihovo življenje in kakšne so možnosti za njihovo bodočnost?

Nekatere izmed teh žena so same na svetu, druge imajo zopet bolnega ali brezposelnega moža, tretje so vdove, ali pa morajo vzdrževati družino ali starše. Te žene se navadno zadovoljujejo s priložnostnim delom ter so navadno uslužbene kot gospodinjske pomočnice. Seveda je plača teh delavk tako nizka, da se komaj prerivajo skozi življenje in morajo v mnogih primerih prosjati za razne podpore.

Dosti je pa žen, ki se nočejo mučiti s takim delom, temveč si izberejo poklic prostitutke. Naravno, da še povečuje prostitucijo navzočnost okupacijskih čet, katerih vojaki lahko nudijo tem ženskam precej visoke vsote denarja.

V našem mestu se je prostitucija po vojni neverjetno razširila. Precejšnje je že število javnih hiš, katerih obstoj nosi iz dneva v dan težje posledice; dnevno se število teh veča in to zato, ker dobivajo vso podporo in so tudi priznane. Večkrat so že razni demokratični časopisi obravnavali ta težek problem ter zahtevali, da bi se to vprašanje čimprej in korenito rešilo. Toda občinski svet je v odgovor na vse te proteste samo predlagal, da bi se ta legla boleznin gorja premestila iz centra v predmestje ter da bi se vršili v njih pogostejši zdravniški pregledi.

Toda razen prostitutk iz javnih hiš se je zelo povečalo število prostitutk, ki izvršujejo svoj žalosten poklic samostojno, od katerih so nekatere pod zdravniško kontrolo, večina pa se te ogiba. Od 800 prostitutk pred vojno, se je število sedaj povečalo na približno 4000, (neki časopis je pisal celo o 6000), od katerih je približno 20% žen in deklet iz ozemlja pod angloameriško upravo, medtem ko sestavljajo ostalih 80% prostitutke iz Itali-

je in drugih krajev. Več kot polovica teh prostitutk je še mladoletnih. Prav gotovo bi se marsikdo vprašal in to upravičeno, zakaj se prav v Trstu koncentriira tako veliko število prostitutk. Odgovor je zelo lahek: položaj v Trstu je prav v tem trenutku zelo primeren za takšen način življenja.

Danes so že vsakdanji prizori, ko srečamo ob belem dnevu, da ne govorimo o noči, v raznih barih in gostilnicah ter na cestah žene in dekleta, ki čakajo na svoj plen. Majhno število npravstvene policije, ki ima lahko tudi najboljše namene, ne more rešiti tega problema. Največ kar lahko naredi je v nekaterih primerih aretacija, največkrat zdravniški pregled in potem zopet življenje po isti poti. Zdrave so izpuščene, ali pa prejmejo izkaznico, ki jim dovoljuje nadaljevanje poklica, bolne pa morajo za nekaj časa v bolnico, kjer se lahko začnejo od že starih prostitutk marsičesa naučiti.

Družine, starši in prav posebno žene se zavedajo resnosti položaja in nevarnosti, ki ne grozijo samo dekletom, temveč celim pokolenjem našega prebivalstva ter uvidevajo, da so se tukajšnje oblasti do sedaj premalo brigale, da bi ta problem rešile. Vojaška uprava podpira prostitucijo, saj so prav prostitutke tiste, ki zabavajo vojake ter jim krajšajo enolično vojaško življenje.

Pravilna rešitev tega vprašanja bi bila zaposlitev vseh teh brezposelnih žen, ki bi si lahko s poštenim delom služile dnevni kruh. Zato se morajo žene, kot delavke in matere, ki čutijo vso težo tega obupnega položaja, boriti, za rešitev teh problemov na ta način, da zahtevajo udeležbo svojih predstavnic v javni upravi, ki bi poznale vse te probleme ter se neumorno borile za njihovo rešitev.

P. D.

## F. HRADILAK

FIAMBRERIA — Puesto No. 8

Mercado "Las Magdalenas"

Fco. Beltr6 5276 — T. A. 50-0990

## HERRERIA DE OBRAS BRATA RIJAVEC

Izdeluje vsa v stroko spadajoča dela

Segurola 1608-14

U. T. 67 - 6250

Buenos Aires

# O neprilikah nastalih povodom širšega sestanka v Centralnem Jugoslovanskem Svetu

Dne 24. minulega meseca je Centralni Jugoslovanski Svet, sklican sestane, katerega so se udeležili zastopniki jugoslovanskih organizacij vključenih v Centralnem Jugoslovanskem Svetu. Prisotnih je bilo približno 70 zastopnikov, med katerimi so se nahajali tudi tavařiši, ki so zastopali Slovenski Ljudski Dom.

Dnevni red sestanka je bil že prej pisмено javljen organizacijam in takoj po otvoritvi sestanka, ko je bila še udeležba prav pičla, je nek član odbora C.J.S. predlagal naj bi se dalo dnevni redu še točko, kjer bi se razpravljalo o "današnjem stanju v Jugoslaviji". Ta predlog je bil z večino glasov sprejet.

Prešlo se je na dnevni red in voditelji C.J.S. so podrobneje poročali prisotnim o celoletnem delovanju C.J.S. in to od dneva, ko se je vršila Prva Konferenca jugoslovanske nasebine. Tudi zastopniki so poročali o delovanju organizacij, katere so zastopali in po raznih diskusijah so bila vsa poročila sprejeta in odobrena.

Pričelo je nato razpravljanje točke, ki je bila dodana dnevnemu redu.

Moramo pri tem omeniti, da je odbor C.J.S. na svoji redni seji dne 15. julija razpravljalo o incidentu, ki je nastal med Informacijskim birojem in C.K. K.P.J. Upoštevač temeljne namene s katerimi je bil C.J.S. ustanovljen, je odbor enoglasno sklenil, da pošlje svojim organizacijam sledečo noto:

Buenos Aires, 15 de julio 1948.

Estimados Compañeros:

El Consejo Central Yugoslavo considera que a raíz de la situación existente entre el Partido Comunista Yugoslavo con los otros Partidos Comunistas de otros países, cosa que lamenta este Consejo, son problemas que no incumbe discutir ni pronunciarse por parte de ninguna organización yugoslava, y aconsejamos que la discusión de esta cuestión, llevaría a las organizaciones por el camino que no le ha sido encomendado por los asociados, dado que tienen ante sí las sociedades programas específicos así como resoluciones emanadas de los congresos y de las conferencias, sobre los cuales debe girar el interés y la discusión de las mismas sociedades.

Consideramos a su vez que la discusión en el seno de las Comisiones Directivas de estas cuestiones ajenas a la constitución de las sociedades equivale traer la división en el seno de las organizaciones.

Hoy más que nunca debemos velar por la unidad entre las organizaciones, entre los componentes de las mismas y entre la colectividad. Este Consejo mantiene el criterio y así se recomienda a las organizaciones adheridas mantener el mismo sentimiento patriótico, el cual nuestras organizaciones le han mantenido desde el primer instante hacia Yugoslavia y sus pueblos, confiados en que los pueblos de Yugosla-

via tal cual han conquistado su liberación con la ayuda de la Unión Soviética, sabrán mantener a Yugoslavia en la senda del progreso, al lado de los pueblos eslavos, al lado de la Unión Soviética y al lado de todos los pueblos amantes de la libertad y de la Paz.

Sin más saludamos fraternalmente.  
Secretario: **Pedro Zanetić**      Presidente: **Rude Mikuličić**

Na širšem sestanku se pa o tej noti ni razpravljalo. Nekateri člani so apelirali na prisotne naj se ne krene iz začetane poti in naj se zavzame stališče, ki bi ne škodovalo našemu delovanju ali celo razcepilo naše vrste in tako zrušilo težko doseženo enotnost jugoslovanskih izseljencev.

Zastopniki Slovenskega Ljudskega Doma so takoj izjavili, da ne stopijo v debato o razpravljanju današnjega stanja v Jugoslaviji. Tega so se tudi držali.

O zadevi se je razpravljalo celih pet ur in med tem razpravljanjem je prišlo večkrat do prav ostrih debat. Zaključek je bil, da je večina pristala na tem, da C.J.S. izda svojo izjavo, ki je bila takoj sestavljena in odobrena.

V izjavi stoji, da potrjujemo našo zvestobo in solidarnost do našega hrabrega naroda in večno priznanje Sovjetski Zvezi, ki je največ pripomogla do osvoboditve našega naroda. Da je stališče današnjih jugoslovanskih voditeljev vredno obsodbe, češ, da to ni prava pot za katero so se bojevali naši narodi.

Poziva nadalje vlado FLR Jugoslavije naj krene po pravi poti in popravi storjene pogoške. Zatrjuje se, da imamo zaupanje v naš narod, ki bo pravilno znal rešiti zadevo in zavrgel vse one, ki so krenili na krivo pot.

Ob koncu se apelira naj se ohrani skupnost v naši nasebini.

Vsled te izjave so nastale razne neprilike v C.J.S. Več članov odbora, med njimi predsednik in tajnik so podali odstavke, ker se z izjavo niso strinjali.

V "Jugoslovanskem Izseljeničkem Vjesniku" uradnem glasilu C.J.S. se je hotelo objaviti izjavo, ki se je pa temu upravljalnik, ki ima pod svojim imenom registrirano "propiedad intelectual" in tudi drugi odborniki, ki so podali odstavke. Posledica so, da je izšel "Jugoslovanski Izseljenički Glas", katerega izdaja C.J.S. (odbor je ostal z 7 članov izvoljenih na Jugoslovanski Konferenci). Izšel je tudi "Jugoslovanski Izseljenički Vestnik", ki ga izdajajo člani, ki so podali odstavke. V

RESTAURANT "ČAVEN"  
IVAN LEBAN

Lope de Vega 2931      Bs. Aires

KROJAČNICA  
Franc Melinc

Paz Soldan 4844      U. T. 59-1356  
Buenos Aires

MERCADO  
"Las Magdalenas"

CARNICERIA — RAUBAR  
Puestos 21, 24, 25. Avda. Fco. Beiré 5276

tem glasilu se na prvi strani obširno obrazlojuje potek širšega sestanka, ki se je vršil dne 24. julija in je objavljena izjava, podpisana od nekaterih članov, ki so odstopili in ki jo kot "poslano" objavljamo na drugem mestu.

SLOVENSKI GLAS, bo pri vseh teh nastalih neprilikah, šel svojo pot in

vztrajali bomo kot smo izjavili: "z narodom v osvobodilni borbi — z narodom ob reševanju njegovih teženj." Boli pa nas, da so se pričele cepiti naše vrste in apeliramo na tovariše, da pridejo do pravega sporazuma in nadaljujejo začetano delo za skupnost in dobrobit jugoslovanske nasebine.

POS L A N O \*)

prejeli smo za objavo:

## DECLARACION

El día 18 del corriente mes fué publicada en el nuevo periódico "Jugoslavenski Iseljenički Glas" una declaración de la reunión plenaria del Consejo Central Yugoslavo en la República Argentina, que tuvo lugar el día 24 de julio próximo pasado y dirigida a los inmigrantes yugoslavos.

En la misma se condena a los actuales dirigentes y gobernantes de la República Federativa de Yugoslavia y se invita a su Gobierno a que ponga fin a la situación creada, corrija los errores cometidos — errores de hecho inexistentes — y en forma provocativa se invita a los pueblos de Yugoslavia a destituir a todos aquellos que supuestamente se desviaron del camino de la hermandad y colaboración con la hermana Unión Soviética y las demás naciones de la democracia popular.

Ante estos hechos debemos de inmediato subrayar dos errores fundamentales:

1º que la reunión plenaria del Consejo Central Yugoslavo no fué llamada ni tampoco competente para discutir y menos aún para tomar resoluciones sobre un asunto de tal trascendencia importancia, porque para esto el único cuerpo competente es el Congreso, y porque la reunión plenaria ni siquiera está prevista en nuestra Carta Orgánica, y

2º que en la misma se condena a los actuales dirigentes y el Gobierno de la República Federativa de Yugoslavia, pretendiendo por ello poner este entredicho sobre terreno nacional, cuando en realidad se trata únicamente de una divergencia surgida entre el Comité Central del Partido Comunista de Yugoslavia y el Informburó, lo que quiere decir una divergencia netamente partidista.

Desde el momento que surgió dicha divergencia hasta la fecha, los iniciadores de la citada declaración obsesulizaron que se publicara la verdad sobre este incidente y principalmente su oposición fué el extremo para permitir que se publicara en "Jugoslavenski Iseljenički Vjesnik" y "Slovenski Glas" la justificada posición del Comité Central del Partido Comunista de Yugoslavia, por temor a que nuestra colectividad supiera la verdad sobre la posición adoptada por el Comité Central del Partido Comunista de Yugoslavia, y se enterara de esta manera que el propósito de los iniciadores de la declaración de la reunión plenaria del Consejo Central Yugoslavo no era otro más que el de engañar y sembrar la confusión entre nuestros compatriotas.

Por eso consideramos de nuestra obligación hacer todo lo posible para evitar esta antidemocrática manera de proceder con la opinión yugoslava, y como representantes del Consejo Central Yugoslavo elegidos por los delegados de todas las organizaciones yugoslavas en la Argentina y conocedores de los deseos y la forma de pensar de los mismos, ponemos en conocimiento los siguientes hechos irrefutables:

1º que todos los pueblos de la República Federativa Popular de Yugoslavia están hoy más que nunca unidos y solidarios con su Gobierno con el glorioso mariscal Tito al frente.

2º que la República Federativa Popular de Yugoslavia está hoy como siempre firme e inmovible en la lucha contra el imperialismo y todos los incendiarios de guerra, siguiendo firme en el camino de la construcción del socialismo.

3º que la República Federativa de Yugoslavia está firmemente unida en estrecha colaboración con la Unión Soviética y los demás países de la democracia popular.

4º que la divergencia surgida ha de ser a la brevedad resuelta favorablemente por los pueblos de Yugoslavia y los pueblos de los demás países de la democracia popular.

Manifestando una vez más nuestro gran amor y nuestro amplio apoyo moral a los pueblos de Yugoslavia, a nuestra patria y a nuestro Gobierno con los dirigentes actuales, nosotros, los inmigrantes yugoslavos tenemos plena fe en la rectitud de la posición tomada por nuestros pueblos en la Patria lejana, y estamos convencidos de que ellos en la práctica y por hechos probarán que las dudas y las acusaciones contra Yugoslavia son absolutamente infundadas.

Buenos Aires, 22 de agosto de 1948.

Rude Mikuličić, Presidente del Consejo Central Yugoslavo;  
Emilio Semolić, Primer Vice-presidente del Consejo Central Yugoslavo;  
Ivo Sazunić, Tesorero del Consejo Central Yugoslavo;  
José Oguić, Protesorero del CCY;  
Ante Paparella, Miembro del CCY y Presidente de la Agrupación Yugoslavia Libre.

Za objave pod tem naslovom Uredništvo ne prevzema odgovornosti.

**Dr. A. Kirschbaum**  
**Dra. Maria Kirschbaum**  
ZOBOZDRAVNIKA  
LOPE DE VEGA 3271      T. A. 50-7387

# SLOVENSKI GLAS

Propietario: Sociedad Yugoslava "HOGAR POPULAR ESLOVENO"

CORONEL RAMON LISTA 5158 — T. A. 50 (Devoto) 5502

Director: LADISLAV ŠKOF — Administrador: ESTANISLAV BATIO

## ZASTOPNIKI:

- Za Córdoba in okolico: Franc Kurinčič — Pinzón 1639.
- Za Rosario in okolico: Štefan Žigon — Avenida Lagos y Horqueta.
- Za Lomo Negro in okolico: Golobič Marko.
- Za Villa Calzada in Temperley ter okolico: Luis Furlan — Cnel. Flores, V. Calzada
- Za Caballito: Marija Klarič — José Bonifacio 663, Buenos Aires.
- Za Montevideo: Vera in Milka Ogrizek — Rectificación Larañaga 2235.
- Za Saavedro in okolico: Viktor Meljak: Ramallo 4962.
- Za Mar del Plata: David Grilj, Calle 90 No. 58 — Mar del Plata.

Buenos Aires, 2 de Septiembre 1948

No. 15

## General José de San Martín

El día 17 de agosto se ha cumplido el nuevo aniversario de la muerte del más grande prócer argentino, general José de San Martín. Este patriota nació el 25 de febrero de 1778, y murió en Boulogne Sur Mer, Francia, el 17 de agosto de 1850.

Todos los años, el pueblo argentino, recuerda dignamente esta memorable fecha histórica, el día de la muerte de uno de los más grandes patriotas, que consagró su vida y su talento a la liberación de su país del yugo colonial español y luego liberó a otros países hermanos de la opresión colonial.

El general San Martín, es considerado por los pueblos sudamericanos como el héroe nacional más grande, al que pertenece el primer puesto en la lucha por la libertad de los pueblos oprimidos por la monarquía española. Con sus gestos personales y su firme posición patriótica, don José de San Martín acaudillaba a su lado a todos los habitantes del país: hombres, mujeres y niños colaboraban con él, y veían en el Gran Capitán, al hombre que se ha colocado a la cabeza de la lucha de los pueblos oprimidos por el régimen colonial español.

El pueblo argentino recuerda con mucho orgullo a su libertador y aprecia de todo corazón la obra cumplida por este patriota. En su lucha por la grandeza de su patria, por su desarrollo económico y en defensa de su soberanía, el pueblo argentino en todos momentos tiene muy en cuenta el gesto patriótico de su prócer e inspirado en su ejemplo, encuentra la fuerza necesaria para lograr victorias.

En este nuevo aniversario de la muerte de San Martín, las fuerzas democráticas y progresistas y con ellas todo el pueblo en su conjunto, sin distinción de razas y nacionalidades, han reafirmado su fe y sus deseos de mantener bien alto los conceptos sanmartinianos, luchar decididamente por el progreso continuo de la República Argentina y defender la soberanía del país, contra todos los avasallamientos del capital extranjero.

Las gloriosas tradiciones liberales de San Martín, estimulan al pueblo argentino en sus luchas por el progreso de este noble país, y a la vez levantan el espíritu para vencer los obstáculos y dificultades que se presentan en su camino. Este gran patriota vivirá en el corazón de su pueblo eternamente, porque la obra realizada por él en beneficio de su patria, es de un valor incalculable.

Inspirándose en las tradiciones humanitarias y liberales del Gran Capitán, el pueblo argentino vencerá sus dificultades y asegurará su felicidad en una Patria grande, próspera y feliz, tal como la ha soñado el general José de San Martín.

Como representantes de la prensa democrática de una colectividad laboriosa, que desde años vive y trabaja con este noble pueblo, nos asociamos en esta fecha a los festejos que en este aniversario realizó el pueblo argentino, compartiendo sinceramente su estimación y su respeto a este gran patriota.

de N. V.

Dirección - Proyección - Construcción

Roberto F. Levpuscek  
Luis Stok

TECNICOS CONSTRUCTORES

CALCULOS DE ESTRUCTURAS  
METALICAS Y HORMIGON  
ARMADO EN GENERAL

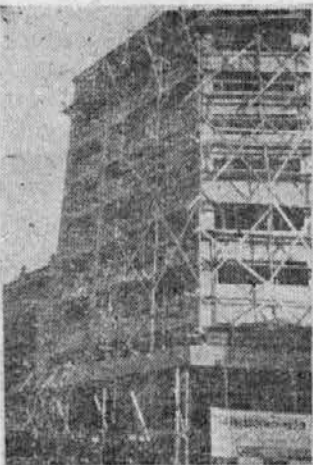
PLANOS — TRAMITES — FIRMA

ESCRITORIO:

T. A. 50 - 8037

CALDERON 3062

Buenos Aires



## V Standrežu imajo mnogo dežja in vnete pridice

Ni dvoma, da vsi naši rojaki poznajo Standrež radi zelenjave, posebno pa "vrzot" s katerimi so zalagali Gorico in celo Trst. O tej vasi na italijanski strani poroča dopisnik v "Soči" sledeče vesti:

"Dež lije in lije vsaki dan. Če se ne usuje ponoči, prav gotovo nagaja ves dan, tako da ne moremo delati na poljih. Preobilica dežja nam povzroča velikansko škodo. Prej bujno zelena polja se pretvarjajo v grdo rjavo barvo. Rja je zajela predvsem krompir, ki je naš glavni pridelek in je skoraj popolnoma uničila "fežul". Tudi paradizniki so načeti in na mnogih krajih trte.

V začetku smo se veselili, ker naša plitva zemlja res potrebuje mnogo vlage, toda takega deževja in jesenskega vremena ne pomnijo niti starčki, ki imajo danes že 85 let. Stari Pjerin Lutman pravi, da se je svet obrnil narobe. Le pšenica nam je nekako pobegnula in jo že mlatimo. "Vrzote" presajamo, če nam dež dopušča. Sploh pravijo vsi "Štanderi", da je letos dež na vladi in to diktatorski dež, ki se ne zmeni za demokratične kritike in potrebe ljudstva.

Vse vaščane brez izjeme je pa doletela še druga nesreča prav ta teden. Odšel je namreč na dopust in potrebno zdravljenje naš gospod župnik, ki je tako vneto skrbel, posebno zadnje mesece, za blagor naših duš. Na dopust ga je špremljala vsa vas, mnogim cerkvenim pevcem so se orosile oči in v nedeljo 4. julija je zapovedal,

da ne sme v znak žalosti nihče pristopiti na kor v njegovi odsotnosti. V cerkvi je bilo zadnjih pet mesecev tako zanimivo, da so se verniki bolj zabavali kakor v kinu, zato je ljudem žal, da jih je zapustil dušni pastir ravno sedaj poleti, ko so zabave najbolj prijetne po napornem delu v polju.

V svojih pridigah ni nobenega pozabil: lotil se je sedaj kmetov, potem delavcev, mladine, fronte, žena, predzadnje nedeljo je prav nežno in pobožno dejal dekletom, da so svinje, kar je vse vaščane, posebno pa starše nenavadno razveeslilo. Takih stvari nismo že sotletja čuli s prižnice in tudi takega župnika prav gotovo ni rodila Goriška.

Nanj smo kar ponosni in ga ne bi zamenjali za vse "vrzote" na svetu. V nedeljo 4. julija je kmetom za slovo zaželel, naj bi jim prihodnje leto pšenica ne obrodila in tega so si vsi prav iz srca želeli. Ne bo treba ne orati, sejati, žeti in mlatiti. Živeli bomo od božje besede, ki jo tako vneto pridiga naš gospod župnik. Žal nam je, da ni poklical prekletstva tudi na krompir, "vrzote", koče, sirk in brokule, s katerimi se moramo tako mučiti. Imeli bi krasno življenje in vsi bi v nizmerni sreči skupaj z gospodom župnikom doživeli visoko starost. Vsi si želimo, da bi se gospod župnik čimprej vrnil in nam lajšal življenje, ki je postalo brez njega tako pusto in prazno, da ne vemo, o čem bi ob nedeljah razpravljali."

Vlado Krmac:

## JOŽEF ŠTEFAN

veliki slovenski fizik, se je rodil 24. marca 1836 v Sv. Petru pri Celovcu, umrl na Dunaju 17. januarja 1893. Kot srednješolec, kot visokošolec in tudi še kot docent na vseučilišču na Dunaju, je pridno in uspešno sodeloval kot pesnik in pisatelj pri raznih slovenskih revijah in listih, tako pri Vedežu, Slovenski Pčeli, Novicah, Prijatelju in Slovenskem Glasniku. V teh svojih spisih se je ukvarjal s problemi slovenskega naroda — obrambnega boja na Koroškem, s problemi slovenskega slovstva sploh in začel pisati prve slovenske prirodoslovne članke. Toda nerazumevanje tedanjih slovenskih slovstvenih prvakov mu je končno tako zagnilo to delo, da se od leta 1858 ni več oglasil v slovenscini. Posvetil se je izključno znanosti, kjer je bil že tedaj eden prvih teoretskih fizikov. Na področju elektrike in magnetizma je že zgodaj ugotovil pomanjkljivosti dotdanje teorije in pripravljal s tem pot Maxwellovi teoriji elektromagnetnega polja, katere veliki propagator je postal takoj po njenem nastopu. Izračunal je porazdelitev tokov po vodniku pri visokih frekvencijah, ko se večina toka prevaja le po površini (Štefanova formula za kožni efekt.) V kinetični teoriji plinov so važni njegovi doneski k vprašanju difuzije plinov in tekočin in toplotne prevodnosti plinov. Pri tem delu je postal pozoren na prevajanje toplote po sevanju. Na podlagi obsežnih razmotrivanj je končno leta 1879 določil zakon za te pojave, ki nosi sedaj ime "Štefanov zakon črnega sevanja". Ta pove, da je po sicer enakih pogojih sevanje sorazmerno četrti potence absolutne temperature telesa. Na podlagi tega zakona, določamo temperature sonca, planetov in zvezd, ki so od nas oddaljene bilijone in bilijone kilometrov, pa tudi temperature v velikih industrijskih pečeh.

Štefanova fizikalna dejavnost je bila zelo vsestranska, njegova dela zasledimo na skoro vseh poljih klasične fizike. Živel je prav v času, ko je fizika prehajala iz početnega preizkuševanja v vedno bolj natančno tehniko in ko je postal za uspeh raziskovalca vedno večje važnosti dobro urejen in z modernimi aparati opremljen laboratorij. Časi prostoročnega eksperimentiranja so minevali in Štefanova velika zasluga je bila prav ustanovitev takega, sodobnim zahtevam fizikalne tehnike ustrežajočega laboratorija na dunajski univerzi, kjer je vzgojil celo vrsto odličnih učencev, bodočih svetovnih fizikov, ki so na primer kot Boltzmann nadaljevali njegovo delo. . . .

Naj tu omenim, da imamo Slovenci več takih in podobnih mož, ki so pridobili za svetovno znanost veliko oporo, a so vsled tega, ker so bili Slovenci, zaostali na seznamih svetovnih iznajditeljev in sploh bili pozabljeni in malokrat imenovani v javnosti. — A radi tega moramo mi, ako imamo priložnost dati vso slavo in pomembnost našim kulturnim in znanstvenim delavcem, ki so v ponos in napredek naše domovine.

## Stenski koledarji za leto 1949

Trgovci in obrtniki imajo navado, da si dajo ob Novem letu napraviti stenske koledarje, na katerih je označena obrt, s kakršno se ukvarjajo. Te koledarje potem dele svoje odjemalce.

Tudi naši slovenski trgovci delajo tako, zato se v primeru nabave koledarjev lahko obrnejo na našo slovensko tiskarno FERFOLJA — BARETTO — PAŠKULIN, ulica Gutenberg št. 3360, Buenos Aires, ki jim bo nudila ugodne cene in jih dobro postregla.

## SMRT FAŠIZMU

## Mladinski Glas

## SVOBODA NARODOM

## Izročena je bila Prometu pionirska proga v Ljubljani

Prav tam, pred taboriščem brigade, kjer je pred tremi meseci brigada "Matije Maležiča" pričela z delom, je bila 13. junija velika svečanost. Pionirska proga je bila dana prometu. Nad 20.000 ljudi, pionirjev in pionirk, mladincev in mladink, članov Osvobodilne fronte Ljubljane je prisostvovalo svečanosti. Vsi, ki so s svojim delom pomagali graditi progo, brigadirji brigad in vsi, prav vsi, so prišli. Prišli so, da izročijo progo najmlajšim — pionirjem, progo, na kateri se bodo vzgajali, učili in se zabavali.

Nestrpno so pričakovali trenutek, ko bo po progi privozil prvi vlak. Posebno nestrpni so bili pionirji in pionirke — delegati iz vseh okrajev Slovenije. Prišli so iz Krškega, Mozirja, Jesenic in od drugod. Prav tako so bili na otvoritvi proge pionirji — delegati iz Ljudske republike Makedonije, Bosne, Črne gore, Hercegovine in Hrvaške.

Nekaj minut čez deveto uro je privozil vlak do taborišča, pred tribuno. Na tribuni so bili zbrani predstavniki Ljudske oblasti. Med njimi je bil podpredsednik vlade dr. Marijan Breclj, podpredsednik Prezidija Ljudske skupščine LRS Edvard Kocbek in France Bevk, pomočnik ministra zvezne vlade za promet Ljubiša Veselinović.

Tov. Selinger Drago, komandant štaba sekcije je podal raport podpredsedniku vlade dr. Marijanu Breclju. Poročal je, da je proga zgrajena in jo predaja pionirjem in ljudstvu.

Podpredsednik vlade dr. Marijan Breclj se je v svojem kratkem govoru najprej zahvalil iniciatorjema pionirske proge. Izvršnemu odboru Osvobodilne fronte mesta Ljubljane in Glavnemu odboru Ljudske mladine Slovenije. Pohvalil in izrekel je priznanje poštrevnosti obeh brigad, ki sta s skupnimi naporimi članov Osvobodilne fronte Ljubljane zgradili progo. V svojem govoru je poudaril zlasti to, da naj bo ta proga dokaz in vzpodbuda, da smo sposobni in da bomo izgradili socializem. Proga je dokaz, kako naše ljudstvo z velikimi deli, z naporimi ustvarja našim najmlajšim lepše življenje. Mnogočica je s ploskanjem sprejela njegove besede.

Pomočnik ministra zvezne vlade za promet Ljubiša Veselinović je dejal, da bo proga dala mnogo novih strokovnjakov, zato naj jo pionirji čuvajo, naj dajejo zgled drugim, kako je treba čuvati ljudsko imovino.

Tovariš Aleš Jelene pa je govoril v imenu Osvobodilne fronte mesta Ljubljane. Med drugim je dejal: "Danes proslavljamo prvo zmago prostovoljnega dela v letošnjem letu. Naši brigadirji, prostovoljci in naša Ljudska oblast, dajejo danes svojim najmlajšim v uporabo pionirsko progo, ki mora postati in bo postala ne samo središče razvedrila in veselja naših pionirjev, temveč tudi središče vzgoje novih kadrov za naše železnice."

Ob tej priliki izrekan v imenu Mestnega odbora Osvobodilne fronte priznanje in pohvalo — vsem našim prostovoljcem in brigadirjem, posebno pa dvakrat pohvaljeni in trikrat udarni mladinski delovni brigadi "Matije Maležiča", njenim 53 udarnikom, od teh štirim dvakratnim udarnikom; trikrat pohvaljeni in dvakrat udarni mladinski delovni brigadi "Mihe Marinka" in njenim 49 udarnikom ter kolektivu

železničarjev, ki je vodil in nadziral delo."

S tem darilom vrača OF pionirjem zaupanje, ki so ji ga izkazali tisoči pionirjev v času osvobodilnega boja.

Med drugimi je govoril tudi tov. oltčevar Janez, organizacijski sekretar Glavnega odbora Ljudske mladine Slovenije. Dejal je:

"Radostni dan, ki so ga vsi ljubljanski pionirji tako željno pričakovali in z njimi vsi pionirji Slovenije, je prišel. Težko so verjeli pionirji tovarišem, ki so v marcu trasirali progo, da bo čez nekaj mesecev vozil vlak preko teh travnikov ob Rožniku, da bo preko logov odmeval prešerni pisk lokomotive. Sanje pionirjev so postale z današnjim dnem resnica. Ta proga, lokomotiva in vagoni, ki so pred nami, so darilo naše Osvobodilne fronte in Ljudske oblasti našim najmlajšim, so odraz ljubezni in skrbi, ki jo goji don jih naša domovina."

S tem darilom, ki pa ni zadnje, vrača OF zaupanje, ki so ji ga izkazali tisoči pionirjev v času Osvobodilnega boja v postojankah okupatorja in v osvobojenih predelih. To je darilo za sovrastvo, ki so ga gojili pionirji do fašistov in njihovih domačih hlapcev, ki so ubijali njihove matere, očete in požigali domove, za ljubezen pionirjev do partizanov in za občudovanje njihovih slavni podvigov.

Pionirska proga, ki smo jo sami zgradili, nam utrjuje vero v lastne sile, v moč našega ljudstva, ki je sposobno premagati vse težave, ki so še na poti v lepšo bodočnost. Prav tako kot so pionirji sanjali o svoji železnici, ki je postala sedaj stvarnost, tako vsi, ki nam je domovina pri sreju, sanjamo o veličastni sliki, ki jo bonudila Jugoslavija v prihodnjih letih, to je: o visoki industrializirani državi, s tovarnami, z modernimi cestami, s hidrocentralami, z novimi šolami, stanovanjskimi poslopji, stadioni, bolnišnicami, domovi kulture in združnimi domovi. Tovariši! Te sanje postajajo že danes resničnost. Navdušujejo tisoče državljanov, da se še oporneje borijo za izvedbo petletnega plana."

Brigadirji in brigadirke brigad pa so burno pozdravili udarnika Velkavrh Miho, ki je govoril v imenu mladinskih delovnih brigad. Ko je govoril, so njihova sreca hitreje utripala. Ob njegovih besedah so se spomnili vseh delovnih zmag na pionirski progi, vseh naporov, tudi noči, ko so gradili usek.

"Mi brigadirji", je dejal, "ki smo gradili pionirsko progo, smo danes ponosni na delo naših rok. Kakor so jurisali brigadirji minerskih brigad v Vranduku s svojimi kompresorji, gra-



Naši mladeniči, ki so se odlikovali v zadnjem tekmovanju basket-balla

ditelji dobojskega nasipa, prav tako smo se mi brigadirji borili na pionirski progi s kubiki zemlje, da smo pravočasno in častno izpolnili obvezo.

Ves naš prosti čas smo posvetili svoji lastni vzgoji. Na progi smo se naučili še bolj ljubiti našo domovino, našega maršala Tita in našo slavno domovino Jugoslavijo. Naučili smo se še bolj sovražiti zapadne imperialiste, ki hočejo zanežiti tretjo svetovno vojno.

Ko odhajamo s Pionirske proge obljublamo domovini, da bomo vnesli v tovarne, podjetja in gradilišča vse izkušnje in delovni polet, ki smo si ga pridobili v brigadi. Obljublamo, da bomo dosledni boreci za pravočasno izvedbo petletnega plana, da bomo dali vse sile za izgradnjo socializma v Titovi Jugoslaviji. Naše geslo je: V borbi junak — v delu prvak!"

Pionirska proga je dolga 3825 m. Na progi so bila izvršena sledeča glavna dela: skupno je bilo položenih s postajnimi tiri 4200 m tira, premetanih in prevoženih 16.000 kubičnih metrov zemlje, zgrajenih 17 propustov in napravljenih 5 kretnic. Prevoziti in prenositi je bilo treba 5500 komadov prago in prevoziti 3500 kubičnih metrov gramoza. Zgradili so v grébeni tudi 3 postajna poslopja in kurilnico.

Na koncu svečanosti je govoril še pionir Ferjančič Dušan. Zahvalil se je

v imenu pionirjev za progo in razdelil najboljšim delovnim kolektivom, ki so sodelovali pri gradnji proge, darila.

Ob 10. uri 20 minut pa je podpredsednik vlade dr. Marijan Breclj prerezal trak in pionirji so zapeljali prvi vlak po pionirski progi. Vzklikanje in navdušenje delovne množice je spremljalo vlak, ki se je oddaljeval s pionirji delegati in z gosti proti Kosezam, proti postaji "Jelenov žleb", Trnovski gozd in nazaj na TV 15.

## SOLKANSKA MLADINA POZDRAVILJA SLOVENSKE IZSELJENCE

Slovenski Ljudski Dom je pred dnevi prejel iz Solkana sledeči pozdrav: "Solkanska Mladina je na svoji III. konferenci prejela poročilo o Vaši zavednosti in aktivnosti na vseh poljih kulturno-prosvetnem, fizkulturnem itd. za vstvarjanje novega človeka graditelja socializma."

Trdno prepričani, da Vaše delo za našo skupno stvar bo tudi v bodočnosti želo najlepše uspehe Vas pozdravljamo in pričakujemo v novi svobodni domovini. V oni domovini za katero Vi delate in za katero so žrtvovali njih mlada življenja najboljši sinovi naše zemlje.

Smrt fašizmu! — Svoboda narodu! Solkan, 8. avgusta 1948 leta.

## Vesti iz Organizacij

## Festival del Slov. Ljudski Dom

En el festival que organizó el Slovenski Ljudski Dom conjuntamente con las Filiales, pudo apreciarse nuevamente el poderío actual de la Filial Paternal quien tuvo a su cargo la mayor cantidad de números.

La cantidad de público asistente no fue en realidad el que se esperaba, la escasa propaganda realizada es sin lugar a dudas el principal motivo de esta merma de concurrentes.

Antes de comenzar con la crítica del programa presentado, quisiera puntualizar dos cosas muy importantes que se están notando en todas las reuniones en conjunto que realiza el Slovenski Ljudski Dom:

La primera, es la total falta de colaboración que son objeto los artistas que presentan números, ya que hemos visto a los artistas maquillados ya, colocal los decorados de las obras, mover el piano, prender las luces, cerrar el telón, etc. Es verdaderamente lamentable esta falta de colaboración absoluta que influye en forma manifiesta sobre el ánimo de los artistas.

La segunda es con respecto a la actitud adoptada por los jóvenes de la Central quienes en cada actuación de los jóvenes de la Filial Paternal pusieron de manifiesto una animosidad inconcebible entre jóvenes que pregonan por la unidad de todos los residentes yugoeslavos. Podrán parecer estas palabras un poco rudas, pero no se puede acallar una cosa que fue observada por todos los concurrentes, y que indignó a aquellos que actuaban. Admito la crítica que lleva por objeto un sano consejo, pero jamás la alevesa, y menos en conjunto que realiza el Slovenski por quienes no han hecho nada por me-

jorar lo presentado por la Filial Paternal, el día en que ellos representen, entonces si podrán tener derecho a objetar, pero nunca a herir en la forma desconsiderada como lo han hecho el 14.

Y ahora, entremos de lleno al programa:

La precoz bailarina Lidia Cabrovec acaparó los aplausos de todos los concurrentes con sus brillantes actuaciones. El pequeño Nestor Skof, también realizó una actuación acorde con su prestigio de consumado violinista, otro número que agradó, fue el coro juvenil presentado por el joven Ricardo Benic. La obra puesta en escena por la juventud de la Filial Paternal alcanzó el éxito esperado, luciendo en especial la señorita Adriana Baretto con una actuación muy promisoría que la indica como una gran actriz en ciernes.

A continuación se realizó el baile al compás de la Orquesta de Josko Samec que evidenció un ajuste excelente.

A todos nuestras mayores felicitaciones.

UNO DEL PUEBLO

## UČNI TEČAJI SLOVENSKEGA JEZIKA ZAČASNO UKINJENI

Kakor je vsem znano je naša mladina organizirala v Slovenskem Ljudskem Domu učne tečaje za slovenski jezik. Tečaji so se vršili prav redno, vodil jih je tov. Vlado Krmac in mladina se jih je udeleževala v polnem številu.

Oblasti sedaj zahtevajo, da je treba poiskati potrebno dovoljenje in da brez tega se tečaji ne morejo vršiti. Treba je bilo te začasno prekiniti dokler se ne dobi tozadevno dovoljenje.

IZ ROSARIA

# Obletnica Jugoslovanskega društva "Triglav"

Jugoslovansko društvo "Triglav" obhaja letos 18-letnico svojega obstoja. To slavnost smo v našem društvu praznovali zadnjo nedeljo julija. Že v predpoldanskih urah so pričeli naši mladeniči z različnimi tekmami in drugi člani so pa na razniju pekli okusno meso in klobase. Ob 12.30 se je zbrala članica, članice in povabljenec postreglo z "asadom" in kozarcem dobrega vina. Prisoten je bil tudi naš Konzul g. Branko Rubeša in predstavniki slovenskih organizacij v Rosariju. Posebno pa nas je zadovoljil obisk naših jugoslovanskih mornarjev parnika "Banija" in kapitana tov. H. Frančiškovič.

Po končanem obedu je govoril tov. predsednik I. Krebelj, ki je v svojem govoru kot glavno orisal društveno delovanje od ustanovitve do današnjih dni. Tudi so spregovorili par besed razni predstavniki slovenskih društev in častitali k praznovanju naše obletnice. Zadnji je pa govoril tajnik sindikata parnika "Banija". V svojem govoru je opisal življenje v naši

domovini Jugoslaviji. Vsi prisotni so tov. poslušali z velikim zanimanjem.

Tov. Brišar je po govorih prodal na dražbi lepo "potico", ki jo je darovala članica M. Toplikar in steklenico pelinkoveca, ki sta jo darovala tov. Brišar in Krebelj. Darovalcem, kakor tudi vsem, ki so pri dražbi prispevali najlepša zahvala.

Ob 16 uri je nastopil tamburaški pevski zbor "Zagreb" in nam je pod vodstvom tov. I. Plančiča zaigral in zapel več naših narodnih pesmi. Na željo naših prisotnih mornarjev je zbor tudi zaigral nekaj partizanskih pesmi.

Nadaljevala se je potem plesna zabava, pri kateri je sodeloval slovenski orkester, ki ga vodi tov. F. Fonda (sin).

Lahko potrdimo, da smo našo 18 obletnico lepo praznovali in da bo ta dan ostal v spominu vsem našim članom, članicam in prijateljem društva "Triglav".

Aleksander Kastelic  
t. č. tajnik.

## Prireditve v San Martinu

V soboto 14. avgusta se je vršila v dvorani Centro Cultural Israelita v San Martinu druga prireditve, ki jo je priredil Slov. Ljudski Dom — podružnica San Martin, s sodelovanjem podružnice La Paternal.

Spored prireditve ni bil tako obširen kakor pri prvi in to radi igre, ker ta zavzema več časa, pričel pa se je še dovolj o napovedanem času, kar ni navada, česar pa niso krivi vedno prireditelji, temveč tudi obiskovalci, ki pridejo prepozno v dvorano.

Spored se je pričel z deklamacijo, ki jo je podala mala deklica od podružnice San Martin.

Takoj za deklamacijo pa se je predstavil občinstvu mladinski zbor podružnice La Paternal. Prvo so nastopile male deklice, ki so pod vodstvom Riharda Bevičiča zapele "En venček" in Zaljubljen valček", dekleta so pod vodstvom Joško Lojka zapele "Me smo Slovenke", mešan zbor pa je pod vodstvom Borisa Zlobec zapel "Opomin k petju".

Petje so udeleženci z uživanjem poslušali in bili nadvse presenečeni nad zmožnostjo paternalske mladine. Za njihovo lepo in ubrano petje jih je občinstvo tudi obilnoma gradilo z dolgotravnim ploskanjem.

Za tem je nastopila mala, nam že dobro poznana plesalka Lidija Gabrovec, ki je pod vodstvom svojega učitelja Málaga zaplesala nekaj težkih klasičnih plesov in jih po svoji navadi prav dobro podala in žela za to pohvaliti.

Po končanem plesu je stopil na oder naš mladi umetnik na goslih, Nestor Škof. Zaigral je tri težke skladbe, in čeprav ni imel svojega spremljevalca na glasovirju, ker je obolel in mu je v zadnjem trenutku priskočil na pomoč Joško Lojka, je vendar igral precizno in se vidi, da je mali violinist umetnik. Udeleženci so z zadovoljstvom sledili njegovemu igranju in ga za dobro izvajanje tudi primerno pohvalili.

Nastopil je mešani zbor Slov. Ljudskega Doma, ki je pod vodstvom našega zvestega in neutrudljivega pevovodje Cirila Jekše zapel tri pesmi. Zbrano občinstvo je z velikim zadovoljstvom in uživanjem poslušalo ubrano petje. Videlo se je, da naši ljudje zelo ljubijo lepo petje in si ga želijo, žal pa se redko sliši naše petje na odru, ker so nam prireditve ukinjene oziroma ovirane. Zbor Slov. Ljudskega Doma je bil deležen za lepo petje obilega ploskanja.

Kot zadnja točka sporeda je bila koje izvajala mladina podružnice La Paternal igra "Gospa Kordula", katero ternal, in sicer: Adrijana Baretto, Hermina Bevič, Irena Vidmar, Ida Pečenko, Mercedes Štoka, Mihelj Elena, Boris Zlobec in Bavčar.

Igra je bila posebno dobro podana in tudi izgovorjava je bila dobra in bi si človek skoro ne mogel misliti, da je ta mladina tukaj rojena. Igra je občinstvo mirno sledilo in bilo jako zadovoljno tako zi grem samo, kakor tudi z igralci. Tudi v tem slučaju je bilo videti, da si naše ljudstvo poleg petja želi tudi igre. Paternalne igralce so udeleženci primerno nagradili z obilnim ploskanjem.

Po končani igri se je pričel ples. Orkester je vodil tov. Samec.

Kar se tiče udeležbe na prireditvi je bila ta precej pičla. Vzrok temu je v prvi vrsti pomanjkanje propagande ter mnogi niso niti vedeli, da se bo vršila prireditve, drugič pa je tudi ta, da v teh urah ni prevoznih sredstev, ker bi nekateri šli radi prej domov, posebno oni z otroci, a ne morejo. Mogoče bi kazalo prihodnjic napraviti prireditve ob nedeljah v popoldanskih urah.

Prireditve je v splošnem dobro izpadla, za kar je seveda največja in nepoprečna zasluga podružnice La Paternal.

Naša mladina naj si vzame kulturno delovanje mladine Podružnice La Paternal za vzgled.

## Resoluciones del Segundo Pleno de Delegados Eslavos

realizado el 18 - 7 - 48.

El Pleno de Delegados representantes de las Instituciones adheridas a la Unión Eslava de la Argentina, en su reunión del 18 de Julio de 1948, considerando la proximidad de la fecha en que se debe realizar el TERCER CONGRESO ESLAVO, resuelve:

1º—Encomendar a la Com. Ejecutiva que fije fecha de realización del mismo en la segunda quincena de noviembre o en la primera de diciembre a fin de dar tiempo suficientemente prudencial para su convocatoria.

2º—Invitar a las Instituciones que aún no están en la UNION ESLAVA que se adhieran y así tomen parte en el Congreso. Se tiene especialmente en cuenta la situación de las colectividades polaca y checoslovaca, ya que en la actualidad no pueden existir motivos valederos que nos mantengan desunidos.

3º—Formar una Comisión compuesta de un REPRESENTANTE DE CADA COLECTIVIDAD, para que se aboque al estudio de los Estatutos Sociales de la UNION ESLAVA y formulen las modificaciones o ampliaciones que crean conveniente a fin de que el Congreso los pueda estudiar y dar su aprobación definitiva.

### Hogar Esquivo

El Pleno considerando que varias colectividades étnicas están realizando campañas financieras para la construcción de sus casas centrales étnicas y a fin de que sean de un resultado en un todo positivo, se debe adelantar dichos esfuerzos y postergar para un momento oportuno la idea de construir la CASA ESLAVA.

### Eslavos de reciente llegada

Considerando que entre la nueva inmigración llegada y por llegar hay muchos que no tienen ninguna acción por la que se los podría calificar de indignos de formar parte de la familia eslava y que en realidad son personas engañadas por los enemigos de la democracia; ellos fueron inspirados en ideas adversas a los sentimientos humanos y a las convicciones democráticas y una vez libres de estas influencias dañinas, se dan cuenta de su error y teniendo en cuenta todo ello, resuelve: invitarlos a que ingresen en las instituciones eslavas y ayudarles en todos los sentidos. Repudiar solamente a los que son criminales de guerra escapados de las justicias de sus pueblos y considerados indignos de estar en nuestras instituciones culturales, ayudistas y patrióticas.

### Mujeres Eslavas

Se resuelve prestar apoyo más decidido a las comisiones femeninas eslavas a fin de que la participación de la mujer sea aún más progresista en el movimiento eslavo. Se facilitará de este modo el ingreso en masa de las mujeres en nuestras Instituciones, dándoles de esta forma posibilidades para un progreso mayor en el aspecto cultural y educativo.

### Prensa Eslava

Considerando que nuestra prensa son órganos de bien público que instruyen a nuestros compatriotas en su propio idioma a ser más útiles para la sociedad y teniendo en cuenta siempre el progreso de la patria en que vivimos, como también nuestras patrias de origen. El hecho de instruirse en su propio idioma por ser el más fácil para la gran mayoría de nuestros hermanos, que de tal forma los eleva en sus conocimientos progresistas y los

acerca a conocer los acontecimientos de sus patrias de origen y en lo cultural, social y progresista por ser órganos que en sus páginas lo reflejan con más detalles y amplitud. Igualmente en la revista mensual "NUESTRAS TIERRAS" se refleja ello con la amplitud deseada en el idioma común de todos, el castellano. Es útil ella también a los descendientes de los eslavos, a sus hijos, ya que los mismos dominan bien el idioma de esta tierra, y no el de sus progenitores. El pueblo argentino, del que somos parte integrante, puede ver en ella un eponente de la cultura de nuestras patrias de origen, leer la información que a ellas atañe, así como apreciar nuestra propia cultura y nuestra fraternal convivencia en la lucha por el progreso de la patria que nos dió su hospitalidad y cuyo bienestar es también nuestro bienestar. El plenum resuelve: Popularizar la revista "NUESTRAS TIERRAS" y todos los periódicos étnicos, recomendando la formación de comisiones especiales para su difusión en las instituciones que aún no lo han hecho y que cada eslavo sea suscriptor de dichos periódicos tomándolo como un deber cultural propio y de hermandad eslava.

### Ayuda Mutua

Considerando que en algunas colectividades ya se dió por terminada la ayuda a los pueblos castigados por la guerra, se reconiende organizar instituciones de ayuda mutua o instrucción, de acuerdo a lo establecido por las leyes argentinas. Estas instituciones de solidaridad mutua deben agrupar a todos los compatriotas en sus respectivas colectividades étnicas y les permita progresar en lo solidario e instructivo.

### Juventud Eslava

En vista de que a partir del último Congreso Esquivo hubo acontecimientos juveniles realmente amplios y progresistas, el plenum de delegados resuelve: invitar a los dirigentes de las instituciones eslavas faciliten en todos los sentidos a los jóvenes en sus tareas de unión fraternal de la juventud eslava e invita a la juventud a proseguir en sus tareas de superación organizativa, cultural y solidaria, contribuyendo de tal manera a elevar aún más el prestigio de la UNION ESLAVA DE LA ARGENTINA.

El Segundo Pleno de delegados de la Unión Eslava de la Argentina, resuelve que a la brevedad posible se forme una biblioteca circulante en la sede de la Unión Eslava, con libros de autores eslavos en castellano o idiomas étnicos para que los eslavos residentes en Bs. Aires, puedan conocer las literaturas de los países eslavos; a tal fin se autoriza a la Com. Ejecutiva de la Unión Eslava para que reciba donaciones para tal fin de las sociedades adheridas y de otras entidades del país.

El Pleno faculta a la C. Ejecutiva enviar delegados al próximo Congreso Esquivo a realizarse en breve en la ciudad de Praga, si así lo creyera conveniente y posible.

## Tiskarna "Córdoba"

Tiskarsko podjetje naših rojakov

### Ferfolja, Baretto & Paškulin

Izvršuje vsakovrstna tiskarska dela

BUENOS AIRES

Gutenberg 3360

T. A. 50 - 3036

Nasproti postaje tramvaja Lacroze na Avenidi San Martín

## DOMAČE VESTI

### "Partizanka" bo odpeljala v domovino že tretji transport povratnikov

Kakor nam poročajo bo "Partizanka" priplula v buenosajreško pristanišče približno 12. septembra. Kot navadno bo tudi sedaj ostala tu samo 4 ali 5 dni. Daň prihoda, kakor tudi odhoda bo javljen v tukajšnjih argentinskih dnevnikih.

Spet bomo poslovali veliko skupino

### V DOMOVINO

Med tovariši, ki odpotujejo v domovino, se nahaja tudi naš tovariš, sourednik Slovenskega Glasa, Mirko Ščurk. Odhaja z družino, t. j. soprogo Doro in sinčkom.

Brezdvomno bomo tov. Ščurka pogrešali v delovanju pri naših organizacijah. Že takoj ob njegovem prihodu v Argentino, t. j. leta 1937, se je takoj pričel udeleževati v našem kulturnem delovanju. Bil je večletni član in odbornik bivšega Ljudskega odra in pridno sodeloval pri uredniškem odboru prej izhajajočee "Njive". Spadal je v oni krog tovarišev, ki so vestno in nepristransko delovali za ustanovitev Slovenskega Sveta, pri katerem je neumorno in dovršeno izpolnil poverjene mu naloge. Kot zaveden Jugoslovan in razumevajoč potrebo združitve naših društev, je s svojo zavednostjo mnogo pripomogel do te združitve in do ustanovitve Slovenskega Ljudskega Doma. Zato mu je tudi naše članstvo poverilo zaupnico in ga volilo v sedaj obstoječi odbor S.L.D., pri katerem je nalogo pridno vršil do svojega odhoda.

Moramo tudi povedati, da je bila želja tov. Ščurka že davno odpotovati v svojo domovino, toda potreba njegovega sodelovanja pri našem listu in organizacijah je tov. Ščurka zadržala, da nas ni že prej zapustil. Toda ni ga moglo več zadržati, odločil se je in nas zapušča.

Prepričani smo, da bo tov. Ščurk v domovini nadaljeval svoje delo in svojo dobro voljo pridružil tovarišem pri izgradnji nove Jugoslavije. Obenem tudi pričakujemo, da bi ne pozabil na vse ono, za kar se je trudil tu v tujini in ostal z nami v tesni zvezi.

Želimo mu dobro potovanje, kakor tudi srečno in boljše življenje v domovini.

### ZAHVALA

Čustva neizmerne hvaležnosti nas silijo, da se javno zahvalimo vsem prijateljem, ki so nam stali ob strani ter nas podpirali moralno in materialno v času štiritletne krute bolezni in do hladnega groba, nadvse ljubljene in spoštovane soproge, matere in svakinje Milke Bajt.

Posebno zahvalo smo dolžni članom bivšega Gospodarskega Podpornega Društva, ki so z izleti in pogostimi obiski lajšali gorje bolni Milki in nam ter nam tudi nudili materialno pomoč. Neizmerno hvaležnost tudi dolgujemo prijateljem Silvu Bon in Ignacu Uršič, ki sta nam nudila brezplačno svoje lastnine v Monte Grande in nas v težkih časih tudi podpirala, da smo lahko izpolnili vse zdravniške predpise. Tudi izrečemo našo hvaležnost družinam Gorjup, Fr. Melinc in prijatelju Andreju Volarič. Vsi so nam nudili pomoč v težkočah, ki jih je bolezen doprinesla.

Preobširno bi bilo, da bi omenjali vse dobre prijatelje, ki smo jih imeli vedno ob strani in imeli jih bomo vedno v hvaležnem spominu.

Fr. Bajt, soprog; Dušan Bajt, sin in Anton Bajt, svak.

### SOVAŠČANOM IZ BILJ

Obveščeno rojake Biljanske občine, ki so prispevali za spomenik padlim

povratnikov, med katerimi se nahaja tudi več znanih slovenskih družin. Izpolnila se jim bo njihova želja, da se po tolikih letih odsotnosti vrnejo v domovino.

Več podrobnosti o povratnikih v prihodnji številki.

žrtvam, da je bila nabrana vsota poslana v Bilje pri Gorici potom tov. Srečka Turela.

Pred kratkim se je tov. Turel povrnil in nam izročil od Krajevnega Ljudskega Odbora za Bilje sledeče potrdilo:

Bilje, 25. marca 1948.

Krajevni Ljudski Odbor za Bilje potrjuje, da je prejel od tov. Turel Srečkota pesos 1000.— (tisoč), t. j. 223 dolarjev.

Smrt fašizmu! - Svoboda narodu!

Tajnik: Predsednik:

Skalec Ludvik l. r. Rusjan Anton l. r.

Razvidno in potrjeno je, da naša pomoč nabrana med sovaščani, je dospela na svoje mesto. Srčna hvala vsem darovalcem, kakor tudi tov. S. Turelu za njegov trud.

Eden izmed vaščanov.

### NOV GROB

Dne 18. junija t. l. je mrla v Rožni dolini pri Gorici Marija Kodolja, stara okrog 70 let. Pokopana je v Št. Petru pri Gorici.

Pokojna je bila do vojne zdrava, vojni dogodki pa so tako vplivali nanjo, da je zbolela, od katere bolezni ni več okrevala in ji sedaj podlegla.

Pokojnica zapušča v domovini 1 hčer in 4 sinove, tukaj v Argentini pa hčer Doro, por. Groser, zvesto in pridno članico podružnice La Paternal, katero je novica o materini smrti še posebno potrla, saj si še sama ni opomogla od težke bolezni, katera jo je pred par meseci vrgla v posteljo.

Naj pokojnica poiva mirno v domači zemlji. Žalujemo ostalim v domovini, kakor tudi tukaj v Argentini pa naše iskreno sožalje.

### ZAHVALA

Franc Dodič, doma iz Hrušice pri Podgradu se potom Slovenskega Glasa iskreno zahvaljujem vsem rojakom in sovaščanom, ki so nam nudili moralno in materialno pomoč za časa bolezni moje soproge, kakor tudi meni invalidu brez ene noge.

Posebno sem dolžan zahvalo vaščanu tov. Josipu Mahne, ki mi je izročil nabiralno polo za prostovoljnimi prispevki v znesku \$ 899.50.

Še enkrat vsem moja hvaležnost in najlepša zahvala!

FRANC DODIČ - LOURDES

### TISKOVNI SKLAD SLOVENSKEGA GLASA

Darovali so za tiskovni sklad:

Karlo Jelen .....	\$	3.—
Franc Bozanc .....	"	5.—
Alojz Hrast .....	"	2.—
Franc Kastelic .....	"	6.—
Štefan Vrđič .....	"	5.—
Viktor Mijač .....	"	2.—
Vincenc Zalokar .....	"	2.—
Jožef Obrulek .....	"	2.—
Alojz Ferkulj .....	"	3.—
Ivan Zukol .....	"	4.—
Franc Susek .....	"	2.—
Franc Glišček .....	"	2.—
Franc Paustič .....	"	5.—

Skupaj .....

Prejšnja svota .....

Skupaj .....

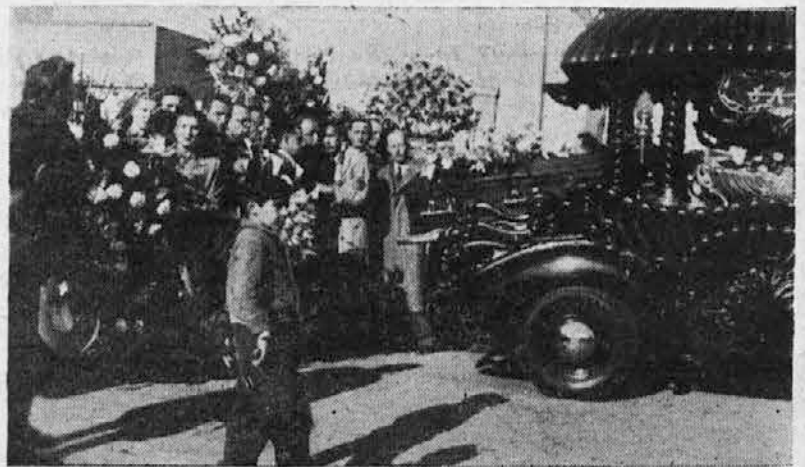
## EMILIJU BAJTOVI V SLOVO

Nepričakovano nas je zadela žalostna vest, da nas je za večno zapustila naša tov. Bajtova. Pokojnica je bila doma je dospela 1. nov. 1929.

V Argentino Kot zavedna Slovenka se je takoj po svojem prihodu pričela zanimati za naše društveno gibanje. Leta 1937 se je na pobudo naših zavednih rojakov v Devotu ustanovil slovenski učni tečaj, katerega so pozneje podprla naša bivša društva G.P.D.S., Ljudski oder in Iv. Cankar in ustanovljeno je bilo šolsko društvo z imenom "Šolski svet v Devotu". Za učno moč so tedaj naprosili tov. Emilijo Miklavič-Bajtovo, ki je to nalogo z veseljem sprejela, ker je čutila v sebi poklic narodne učiteljice.

la je potrebo in prevzela režijo dram. odseka v bivšem G.P.D.S. V tej dobi je postavila na oder več šaljivih prizorov in lepe velike drame "Begunko", "Rožmarin" in Meškovo "Mati". Posebne uspehe je pa dosegla s svojim delom "Sava, Drava, Soča in Volga", prizor, ki je bil večkrat podan na raznih odrih in se je svoječasno tudi argentinska kritika o tem pohvalno izrazila.

Spet je pričela hirati in usoda nam jo je ponovno iztrgala iz našega javnega delovanja. Po nasvetu zdravnikov se je preselila v Monte Grande in tam je ostala do svoje smrti. Od tedaj smo jo le dvakrat imeli v naši sredi in to prvič, ko smo sprejeli našo jug. misijo, kateri je načeloval g. Ljubo Ilič



Čim bolj smo jo spoznali mi in naša šolska mladina, tembolj smo jo vzljubili, posebno zaradi njene preprostosti in nesebičnosti. Zadovoljni smo bili, da je ona prevzela vzgojo in vodstvo naše mladine, katero je s pravo materinsko ljubeznijo vzljubila in jo vedno ljubila do svoje smrti. Mladina, ki jo je ona vzgojila, ni in ne bo pozabila svoje učiteljice.

Že v prvih mesecih poduka je uvide-la potrebo, da se naša mladina tudi udeležuje na našem odru. Ustanovila je mladinski dramatični krožek, ki je



bil začasa svojega obstoja najbolj aktiven in tudi najbolj priljubljen. Poleg deklamacij in komičnih prizorov so izvajali tudi nekaj lepih in težkih mladinskih iger, v katerih so naši malčki prav lepo nastopali.

S poučevanjem tečajev in dramatike si je tov. Bajtova nadela naporno delo. Živela je oddaljeno, vsi ti napor in še doma delo skrbne gospodinje in ljubeče matere, so vplivali na njeno zdravje. Bolezen na pljučih jo je vrgla na bolniško posteljo. Prebolela je prvi udarec, a ni odnehala, ker je vedela, da jo njena mladina težko pričakuje. Uvide-

in drugič ob prihodu našega ministra, g. m. Franceta Pirca. Vesela je tudi bila, ko se je izpolnila njena želja, da se je njen rojstni kraj priključil k naši materji FLR Jugoslaviji.

V Monte Grande je preživela svoja zadnja leta z upanjem, da se njeno zdravje izboljša in tudi da bi njen edini sin Dušan dovršil svoje študije.

Toda kljub vsemu prizadevanju od strani skrbnega in ljubečega soproga, brata in mnogih vaščanov, nas je v torek 27. julija za vedno zapustila. Zatisnila je oči pri polni zavesti v naročju svojega soproga.

Njeno truplo je bilo prepeljano v Slovenski Ljudski Dom, ulica Simbrón, t. j. v "Naš dom", kjer je pokojnica svoječasno učila, režirala in vodila naše kulturno delovanje. Žal da čas ni dopuščal, da bi obvestili vse naše rojake, da bi se zadnjikrat poslovili od naše zveste učiteljice. Pokojnici so poklonili mnogo cvetja in vencev, med katerimi smo videli tudi venec Slov. Ljudskega Doma in bivših članov G.P.D.S.

Naslednji dan v sredo je bila ob številni udeležbi pokopana na pokopališču Čakarita. Ob odprtem grobu se je od pok. Bajtove poslovil tov. Ivan Pečenko, ki je v svojem govoru orisal njeno delovanje na našem kulturnem polju in rekel tudi, da je z izgubo kulturnih delavk, kot je bila pokojnica, hudo prizadeta naša naselbina.

Pokojna tov. Bajtova zapušča tukaj soproga Franca, sina Dušana, svaka Antona Bajt, v domovini mater, štiri brate in dve sestri.

Vsem naše iskreno sožalje!

### ZAHVALA

Vsem, ki ste spremljali na prerani zadnji poti k večnemu počitku naše nenadomestljive soproge, matere in svakinje

### MILKE BAJT

in ji obsuli grob s cvetjem in veneci, se iskreno zahvaljujemo. Posebna zahvala za poklonjen venec Slov. Ljudskemu Domu in bivšim članom G.P.D.

Žalujoči: soprog Franc, sin Dušan in svak Anton Bajt.



## V našim naročnikom in čitateljem na znanje

Obveščamo naše naročnike in čitatelje, da "SLOVENSKI GLAS" ni izšel 5. in 20. avgusta in to vsled raznih težkoč, ki so nam onemogočile redno izid lista.

Že v naprej smo vedeli, da bodo naši naročniki pogrešali list in nismo se v tem motili, kajti imeli smo dnevno nešteto telefoničnih povpraševanj po listu in tudi prejeli smo mnogo pisem iz notranjosti v tem oziru. To je nov dokaz, da je "SLOVENSKI GLAS" še vedno priljubljen med našimi čitatelji.

Upamo, da nam bodo naši naročniki, predvsem pa oglaševalci to nerednost oprostili.

UREDNIŠTVO in UPRAVA.

## Kapelice, krizi in beda, to je današnja Avstrija

Pred štirideset in več leti je Dunaj pomenil in predstavljal bogastvo, živahnost in podjetnost pripadnikov velikega avstro-ogrškega cesarstva in je privlačeval s svojim razkošjem turiste in romantike, umetnike in pesnike in poslovne ljudi vsega sveta.

Današnji Dunaj nima več nič skupnega z nekdanjim; sedaj živi življenje podeželskega mesta in je ves zavrt v trpko žalost. Vse stvari imajo zelo star videz. Hiše so nizke in stare (le malo poslopij ima pet ali več nadstropij) po večini še iz časov cesarja Franca Jožefa in skupaj s številnimi cerkvami dajejo nekak sprednjeveški videz. Ceste so tlakovane po starem in ropotajoči in cvileči tramvaj nam še bolj pokažejo razliko med temi cestami in modernimi, asfaltnimi cestami ter avtobusi po drugih novejših mestih.

Posledico vojne so še vedno tu; od bomb razdejane hiše stojijo še vedno tako. Tri leta po vojni je še mnogo cest, ki so z ruševinami zaprte za vsak promet. Mladina in ženske so našle zaposlitev, s tem da čistijo malto z opeke, ki jo potem prodajajo raznim gradbenim podjetjem na črni borzi.

Nenavadno sliko nudijo smeti, ki jih najdemo čisto tudi v središču mesta. Pometalci delajo namreč brez vsake volje, da ne bi potrošili več svoje

sile, kot jih dobijo na živilske nakaznice.

Po cestah srečamo vse polno invalidov; možje brez ene ali brez obeh nog, ali brez roke. Drugi zopet, med katerimi je morda največ žensk, nosijo znake raznih živčnih bolezni, ki so posledica vojne. Vsa ta množica se počasi premika po dunajskih ulicah, kakor velika truma beračev in nudi kaj žalostno sliko. Včasih ima človek tukaj vtis, kakor da se vojna še ni končala in v resnici se ljudje še niso vrnili v normalno mirnodobsko življenje. Sicer pa so v mestu kakor po vsej Avstriji še vedno v veljavi mnoge omejitve iz časa vojne, z edino razliko, da so sedaj, ko so končani nacistični roparski pohodi po Evropi, dnevni živilski obroki precej manjši. Tako, n. pr. je zelo težko dobiti maslo in tudi

HERRERIA DE OBRA  
HUMAR y MAKUC  
Av. Central 3720  
Calle No. 2 3729 U. T. 741-4520

mleka ni najti nikjer, ker je bila živinoreja po vsej deželi skoraj popolnoma uničena. Po dolgih mesecih pričakovanja so dobili za veliko noč Dunajčani na živilske nakaznice po četrtilogramu sadja na osebo. Ena limona stane na črni borzi približno 2 šilinga, kar je zelo veliko, če pomislimo, da je povprečna mesečna mezda delavca približno 600 šilingov in da je mnogo ljudi, ki ne morejo zaslužiti niti 350 šilingov na mesec. Povprečno zasluži uradnik okrog 700 šilingov mesečno, dočim stane kosilo v restavraciji in brez nakaznice okrog 70 šilingov. Pred nedavnim je neki časopis prinesel z velikanskimi črkami veselo vest, da je avstrijska vlada dovolila, da si da lahko vsak Avstrijec enkrat letno popraviti svoje čevlje. Čeprav ne moremo govoriti o množični brezposelnosti, vendar je gospodarski po-

ložaj in življenjski standard na Dunaju morda nižji kakor v kateri koli drugi deželi Evrope, zlasti po zadnji denarni reformi, ki je koristila samo tistim, ki so vložili avstrijski kapital v inozemstvu, dočim je po podatkih državnega statističnega urada znižala kupno moč šilinga v notranjosti dežele za celih 25%.

Industrija je popolnoma ohromela in trgovina je v skoro popolnem застоju, ker v sedanjem položaju Avstrija nima ničesar, kar bi lahko nudila v

TRGOVINA JESTVIN  
"PRI ČERNICU"  
C. Ramón Lista 565( - U. T. 64-1509

PIVARNA — Kroglišče in Keglišče  
PODGORNIK FRANC  
Warnes 2113 La Paternal

MIZARSKA DELAVNICA  
"LA PRIMERA"  
PETER JONKE  
Lastnik:  
Se izdeluje vsa v to stroko spadajoča dela.  
PASOS LOS ANDES — RIO CEBALLOS  
CORDOBA

Restavracija  
A. BENULIČ & KRESEVIČ  
Izborna hrana Zmerne cene  
CHORROARIN 596

LASTNA PEKARNA in TRGOVINA  
JESTVIN  
"TRIESTINA"  
Lastniki:  
KUKANJA in BRATA, GEC  
25 de Mayo 2606 CORDOBA

Juan Sopcie e hijo  
HORMIGON ARMADO  
Coronel Domínguez 244  
T. A. 652 - 0244  
VILLA MADERO

VUGA ALFONS  
KONTRATIST STAVBINSKIH  
CEMENTNIH DEL  
Specialist v cementnih ogradjih  
in stopniščih  
Se priporoča rojakom  
ESPINOSA 2576 — T. A. 59 - 6772  
Buenos Aires

RADIO  
Izdelovanje novih aparatov ter  
vsakovrstna popravila izvršuje  
JAKOB KREBELJ  
CESPEDES 3783 (vogal Avda. Forest  
Tel. števil. 54 - 4650

FRANC BEVK:

## "Kaplan Martin Cedermac"

(Nadaljevanje)

Drugo poglavje

Besede, ki so bile izgovorjene brez jeze in upora, iz tihe bolečine, iz grozotnega začudenja starke, ki se je vse življenje v svojem jeziku z zaupanjem obračala do Boga, kaj ne bi hotel več zagovarjati. Za hip je pozabil na žalitev, vzelo mu je glas. In ne bi se hotel več zagovarjati. Nagibe, zakaj jim je pridigal laški, je rajši zamožgal... Gledal je po ljudeh; med njimi je šumelo kot v čebelnem panju. Od njihove prepadenosti in užaljenosti ni bilo več daleč do dvoma o božji pravičnosti... Jezus! Zdrznil se je.

"Bog nas ne bo zapustil", je dvignil roko. "Ali mislite, da mene ne boli? Saj sem rekel, da me. Kakor ogenj me peče. Zapajte v božjo pravičnost! Do nadškofa pojdem, v Rim pojdem, če treba... Dotlej bomo pa molili... Zdaj pa v cerkev! Pol ure smo se zamudili..."

Med opravičilo je bil raztresen; pred očmi se mu je nenehoma obnavljal prizor jedne besede in mu strupeno legale v srce. Zalostile so ga. Zamisljal je za trenutek, kakor da bi hotel s tem vse zatreti. Ni bilo mogoče.

Ko je dvignil monštranco, v katero je sijal ozek sončni pramen, da se je živo lesketala, so se mu mrzlično tresle roke. Obhajala ga je taka zmeda občutkov, da bi se bil najraje razjokal.

Bilo je na nedeljo. Nebo je bilo mrko in sivo, sonce je le kdaj pa kdaj pogledalo skozi razpoke oblakov. Prejšnji dan se je bila razdivjala nevihta. V strahotni soparici, ki je jemala sapo, so se bili izza Mije privzli hudourni oblaki. Toče ni bilo; nastala je ploha z viharjem, ki je vil vrhove dreves, lomil veje, trgati listje in sadje. Nebo se po nevihti ni takoj zjasnilo. Oblaki so se kot siva ponjava raztegnili od gore do gore; drobno je deževalo vso noč in šele zjutraj ponehalo.

Zelenje se je bilo osvežilo, zemlja je dišala po vlagi, zrak je bil hladnejši, v prirodi je ležalo jesensko občutje. Po obronkih so se vlačile plasti megla in plezale do vrhuncev. Dopoldan je bil kot zagrnjen v žalost, popoldne pa je zapihal vetrič, stresal deževne kaplje z vej, sušil listje in travo; oblaki so se začeli trgati, na pobočja so legle svetle lise sonca.

V Rupci je bilo žeganje, Cedermac je bil, kakor vsako leto, povabljen na kosilo. Odklonil je; morda se zgleda proti večeru. Prinesli so mu bili pošto, da je materi slabše, odšel je k nji... Res, materine noči so pojemale. Kazno je bilo, da je ne črpa le bolezen, ampak v večji meri žalost in skrb. Zagledala je sina, se pogovorila z njim, ki se je delal vedrega, trdnega in odločnega, pa se je počutila krepkejšo. Saj

ga ni mnogo izpraševala. To je bilo čedermacu po volji, ni ji rad razlagal svojih skrbi. Uro časa je posedel ob njeni postelji, jo držal za izsušeno roko in jo gledal, potem ga je mati začela siliti na pot. Naj gre v Rupo; saj bi bilo grdo, ako se ne zgleda, ko so ga povabili. Ni mu bilo za družbo, a materinim besedam se ni mogel upirati; vdal se je.

Hodil je naglo kljub svojim letom. Tenka, izlizana suknja, ki se je že prelivala v raznih barvah, se mu je divje opletala okoli nog. S palico je zdaj pa zdaj z deško objestnostjo udaril po kaki veji, ki je visela na pot. Razmišljal je, obnavljal v duhu bližnjo preteklost. Bil je na videz dobre, razigrane volje, a v duši sta se mu nabirali jeza in upornost. Kdaj pa kdaj je dal svoji misli poudarka z glasno besedo. Vsakikrat se je zdrznil, dvignil glavo in se ozrl. Nikogar ni bilo na tej samoti. Visoko v hribu se je pastir kratkočasil z zateglim napevom neznane pesmi.

Obšel je poslednji obronek, pred seboj je zagledal Vrsnik. Ležal je na položni vzpetini gorskega kolena, nadruzi strani grape, ki je rezala pobočje v dva dela... Postal je, se oprl na palico in si obrisal potno čelo. Hoja ga je bila uznajila.

Zagledal se je v vas, ki je ležala pred njim kakor na povešeni dlani. Na ozkem polčiču, tik nad vasjo, je stala kaplanija. Kakih petdeset korakov v stran je v bregu slonela cerkev. Nizka, z veliko lopo, tako starinska in ljubka, da mu je ob pogledu nanjo zmerom vzdrhtelo srce. Zvonik je bil novejši, a ves zatemnel; ponižen je stal ob strani in se zlival z ozadjem. Iz večje daljave je bil skoraj neviden. Ob ovinku ozkega klanca so v tesni skupini

stale hiše. Neometane so kazale sivo kamenje, podobne so bile majhnim trdnjavam. Leseni mostovi in velika zašarjena dvorišča. Sadovnjaki, vinogradi in njive. Zaplate obdelane zemlje so podpirali in obkrožali sivi zidovi, med njimi so tekli kolovozi in steze. V osončni strani brega so se raztezale senožeti in pašniki. Strmine, grmovje, verige skal, kakor da bi gora razkazovala gola rebra. In više na obronku, prav do vrha griča, gozdni košati kostanjevi, ki so v polkrogu obdajali vas, Mogočna debela, odlomljeni vrhovi, odkrhnjene veje, mlada podrast. Kozje steze, ki so begale vsekrižem, brez pravega cilja. Med skalami suha trava, tu pa tam gladka, zelena trata. Vsa tista zemlja do vrha Mije in nizdol do Nadiže bridka ko pesem o pelinu. Siromaštvo, ki je vpilo v svoji lepoti, je spomladi in poleti za silo pokrivalo zelenje. Zdaj pa se je poletje že nagibalo v zaton, zrak se je ohladil, prvi listi so rjaveli. Zeleni plašč se bo od dne do dne bolj redčil in odkrival siromaštvo... Nebo na zapadu se je zjasnilo, posijalo je sonce, se prelivalo skozi veje in se v zlatih lisah igralo na tleh. Priroda je bila tiha, mirna, le listje je rahlo trepetalo v sapi.

Cedermac je čustvoval. Njegova, njihova zemlja! Tega se še nikoli ni tako jasno, tako sladko zavedal kakor ta dan. Srce se mu je odpiralo kakor ob pesmi, s katero ga spaja tisoč lepih spominov. Pogled mu je splaval po bregu, po zverženih obronkih Mije, preskočil Nadiško dolino in se ustavil na pobočju Matajurja, na zverženih obronkih Kolovrata. Stara gora, samostan in cerkev na strmem vrhuncu, ki se zdi naslikana na nebo. In vasi, vasi, vasi s sivimi hišami, belimi cerkvami, vinogra-

zameno za uvoženo blago. Tako n. pr. so pred kratkim stavili v pristojo prodajo na Štajerskem vžigalice ameriškega izdelka kar je bilo zaradi omejene proizvodnje avstrijskih vžigalic in njihove racionirane razdelitve sprejeto še precej ugodno. Sedaj pa je na trgu toliko ameriških vžigalic, da je morala največja avstrijska tovarna prenehati z delom, ker ne more tekmovali z ameriški cenami. Seveda so delavce odpustili in so brezposelni. Tudi znana tovarna koles in motorciklov Puchwerke na Dunaju, ki so jo pred kratkim kupili Amerikanci, sedaj popolnoma počiva.

Tako črna borza kakor svobodna trgovina so v Avstriji od vlade strogo prepovedani in zaradi tega je le malo ljudi, ki se pečajo s temi posli. Edino črnoborzijsko s cigaretami kljubuje vsem zakonom in lahko najdete najboljše ameriške cigarete po 24 šilinov.

Tudi na zabaviščih je opaziti bedo. Komedije v dunajskem narečju hodi jo gledat po večini samo tuje, ki sploh ne razumejo jezika. Edina stvar, ki ne manjka v Avstriji, so cerkve, kapelice in verske podobe. Na stotine kilometrov daleč lahko vidimo na vsakih sto metrov občestne kamne s suhim cvetjem in odpustki.

V zadnjem času zavzema Praga vedno bolj mesto Dunaja kot kulturno središče Evrope, dočim Dunaj vedno bolj propada.

(Prim. dnevnik)

### BAZAR "DANUBIO"

D. UGLESSICH

Avda. San Martín 2902 U. T. 59-0838

### PRODAJALNA - TOBAKARNA

Prodaja rasnih časopisov, revij, slaščic ter raznovrstnega moškega in ženskega perila.

VLADIMIR BENKO

Avda. Francisco Beltré 5709  
VILLA DEVOTO - BUENOS AIRES

### PODUNAVSKA KONFERENCA

Dne 18. avgusta se je končala v Beogradu konferenca za Podonavje, ki je trajala od 30. julija do 18. avgusta. Na konferenci so bili sprejeti z malo spremembo predlogi, kakor jih je predlagal ruski zastopnik Andrej Višinski.

Za predloge je glasovalo 7 držav, tri pa so se vzdrževale glasovanja, to so Anglija, Sev. Amerika in Francija.

Po teh dogovorih bo vseh sedem držav podpisnic imelo enake pravice plovstva in reka bo nadzorovana po njih samih.

### Zobozdravnika

Dra. Samoilovič

Dr. Feliks Falicov

Sprejemata od 10—12 in od 15—20 ure  
DONATO ALVAREZ 2181

### MECANICA y ELECTROTECNICA

E. LOZEJ y W. COX

Avda. Riestra 1115 U. T. 61-0656

### Dr. CONSTANTINO VELJANOVICH

Sala especial para tratamientos del  
reumatismo y sala de Cirugía

Atiended: Lunes - Miércoles y Viernes  
Pedir hora por teléfono

Defensa 1153 U. T. 34-5319

### KROJAČNICA

CIRIL PODGORNIK

Tinogasta 5206

### RESTAVRACIJA

IVANČIČ RUDOLF

Añasco 2622

### SPLOŠNO STAVBENO MIZARSTVO

ANTON FORNAZARIČ

España 558 — J. Ingenieros — F. C. P.  
T. A. 757 - Santos Lugares - 271

## Podaljšan je rok za pridobitev Jugoslovanskega državljanstva

Poslaništvo F.L.R. Jugoslavije v Buenos Airesu nam javlja, da je podaljšan rok za prijave za pridobitev jugoslovanskega državljanstva. To velja za vse Slovence iz Primorja in Hrvate iz Istre, ki so po zadnji mirovni pogodbi pripadli v meje F.L.R. Jugoslavije. Čeprav ni ta prijava, zanikogar obvezna, vendar smatramo za potrebno in priporočamo, da se prijavi vsi naši rojaki, kajti v nasrotnem slučaju ne bodo mogli od nikogar nobene zaščite.

Dolžnost čitateljev Slovenskega Glasa je, da o tem obvestijo svoje prijatelje in znance, ki mogoče na naš list niso naročeni in tako o pridobitvi državljanstva neobveščeni.

Za vsa pojasnila se lahko obrnete na naša društva, kjer boste dobili tudi potrebne prijavnice za izpolnitev. To lahko izročite izpolnjene v naših društvih ali pa na Poslaništvu FLR Jugoslavije, calle Charcas 1705, Buenos Aires.

### Foto - Arte MARCOS

Najpopularnejša na Dock Sudu

Facundo Quiroga 1325 U. T. 22-8327

### UMETNO STAVBENO MIZARSTVO

Kovinska Okna in Polkna

FRANC BANDELJ

Avda. de los Incas 5021 U. T. 51-5184

### FIDEOS FRESCOS

de NATALIO DOMINI

Bazurco 3425

U. T. 50-8911

### RAZPRODAJA KRUKA

TROBEC GUŠTIN

Dovajam na dom

Heredia 477

U. T. 51-7168

## BANCO POLACO S. A.

Unico Banco Eslavo de Sud América



Sección YUGOESLAVA

Atendida por experto personal de esta nacionalidad.

- TRANSFERENCIAS DE FONDOS de Ayuda Familiar a Yugooslavia.
- CAJA DE AHORROS y CUENTAS CORRIENTES. Dos magníficos Servicios a disposición de la Colectividad Yugooslava.
- SECCION DESCUENTOS. El Banco atenderá de inmediato su Solicitud de Crédito.

CONSULTENOS PERSONALMENTE O POR ESCRITO

TUCUMAN 462

BUENOS AIRES

C. CORREO 390

di, njtivami, sadovnjaki in gozdlič. Vse na las podobne Vrsniku. Rončine in griči, ki se polagoma spuščajo proti jugu, do Čedada in Furlanske ravnine.

Med gledanjem mu je pesem v srcu polagoma izzvenela, obšle so ga druge misli... Ozrl se je v dolino in se spustil po stezi, ki je vodila v Rupo.

Kaplan Čedermac ni slutil, kako hudo nezadovoljen bo z današnjim obiskom. Kljub temu je s težkim občutkom v srcu stopal v Rupo, trapljo ga je očitaneje in sramovanje. Brez dvoma, kot ogenj se je bilo razneslo blizu in daleč, kaj se je ono nedelje godilo v Vrsniku. Med hojo mu je glava zdaj pa zdaj zlezla med ramena, a jo je zopet dvignil. Ali je bilo ponekod mar boljše? Slabše je bilo! Saj se ni utegnil z nikomer posvetovati, zato je delal po svojih glavah in predarku, po trenutnem domisleku. Ali naj se zato za vedno izogiblje tovarišem? Porazgovoriti se mora, da najde opore v svojem sklepu. Poleg tega je kdaj pa kdaj ljubil humor in veselo družbo. Ob takih slovesnih prilikah se je ob vinu razvezala beseda, gospodje niso bili tako tesno do vratu zapeti kot pred verniki, ampak so si odkrili nekaj človeških slabosti.

Ko je vstopil in so ga tovariši pozdravili z veselimi vzkliki, se je ves zmedel. Prostorna izba, v kateri se je temno pohištvo kar izgubljalo ob stenah, je bila zakajena s tobakovim dimom. Za dolgo, pogrnjeno mizo so sedeli gostje ob črni kavi in kozarcih vina. Domači kurat Potokar se je dvignil in mu stopil naproti.

Dobrodošel! Že so mislili, da ga ne bo. Don Jeremija, ki je bil ta dan

nenavadno zresnjen in molčeč, ga je potegnil na stol poleg sebe. Gospod Martin se je smehljaj. Ljubše bi mu bilo, da bi mu ne posvečali toliko razigrane pozornosti. Ni mu ušlo, da je kaplan Španjut, krepak mož, nekaj let mlajši od Čedermaca, gostih rjavih las in širokih ličnic, trčil s komolcem mladega Skubina, ki je sedel poleg njega. Preslišal je bil, ko je rekel, da so se zasmejali, in se je zbežal ozrl po obrazih.

"Le počasi!" je kaplan Orehovec dvignil kazalec in zapretil Španjutu; bil je visokorasel petdesetletnik, prikupnega obraza, že celo osivel. — "Le počasi! Čedermac je le pol grešnika. Pol je pridigal po laško, pol pa je slovensko molil. Še vedno smo v večini."

"Kaj boš, vina ali kave?" je ponujal Potokar. "Daj rajši vina! Saj ni kaka kislica. Iz Brd so mi ga pripeljali."

"Brie zmeša glavo." Čedermac je samo srknil. Besede so ga bile zadele, ni mu bilo do smeha, le kislo se je nasmešnil. Ali gre glas o njem res že po vsej dolini? Peklo ga je, rad bi bil vzel za šalo, če ib bilo mogoče. "Čemu bi bil tako občutljiv?" si je prigovarjal. "Pa saj mi je glava že tako zmešana", je dodal iz svoje poslednje misli. "Te dni res ne vem, kje se me drži."

"Saj je z nami prav tako", je rekel Potokar. "Prav tako, nič drugače."

Španjutu so se hudomušno svetile oči.

"Martin! Da so te bili Vrsničani hudo prijeli? Res?"

"Žal, da niso povsod Vrsničani", je don Jeremija pomagal Čedermacu, ki je bil ostal brez besede. "Da bi bili, bi bilo marsikaj drugače. Tvoji bi se menda ne uprli, pa če bi jim turški pridigal."

Zasmejali so se, Španjut najglasneje. Ni zameril takim besedam, ljubil je jedek, grotesken humor. Po svoji vnanosti je bil nekam oglat, kmečki; iz oči sta mu gledali hudomušnost in zvitost, vselej je z ostrim čutom zavohal nevarnost in ostajal za gričem. Imeli so ga za čudaka, bil je priljubljen zaradi svoje surove odkritosti.

"Ti si podpisal?" mu je Čedermac ponudil tobačnico čez mizo.

"Trikrat!" je vrgel Orehovec malce pikro. "Teško je čakal, da so mu prinesli."

"Ne trikrat, samo enkrat!" se je Španjut vedro uprl. "In tudi težko nisem čakal. Podpisal pa sem in pridigal tudi, kaj bi tajil. Celu pridigo, ne samo polovico kot ti, Martin. Kaj me tako gledaš? Že vem, kaj misliš. Je že v redu, saj se strinjam. Le ne misli, da nimam glave na pravem koncu. Imam jo. Pa prav zato. Nisem bedak, da bi hodil čez hrib, ko je zlozneje po dolini. Vi si nič ne boste prihranili. Prišli boste prav tja, le po ovinku."

Čedermac ni hotel strmeti v Španjuta, ki je govoril resno, le z izrazom hudomušnosti na obrazu. Res da je čudak, vendar ga je zdaj težko razumel. Da, lahko sta bila enakih misli, a čutila nista enako. Španjut nikoli ni bral slovenskih knjig, ostal je v svojem ozkem svetu, dotaknilo se mu

je razuma, a ne tudi srca in duše. Nikoli ni grebel v globino, ni ga bilo groza posledic, ni se vpraševal: Cezar ali Jezus? Moj Bog, kakor da gre le za vprašanje, kod je zlozneje, čez hrib ali skozi dolino!

Nastalo je nekaj hipov premolka. Orehovec se je bil s pozornim pogledom ozrl na Potokarja. Ta je držal dva prsta med gumbi talarja in se nervozno nasmihal v široki, polni obraz z redkimi lasmi nad čelom. Rjave oči so mu gledale, kakor da se mu trdovratno zabadajo v neko misel. Bil je preudarnega, odločnega značaja, Španjutove besede so ga dražile, rad bi jim bil ostro ugovarjal, a je moral igrati vlogo smehljajočega se gostitelja. Pogledal je Orehovec; ta dan je govoril skozi njegova usta.

"Če bi bili vsi istih misli, trdi kot skala", je rekel poslednji, "bi nikomur ne bilo treba hoditi niti čez hrib, niti skozi dolino."

"Pogovoriti bi se bili morali," je kakor v svojo obrambo vrgel Čedermac. "Sporazumeti. Pa saj ni bilo časa."

"Pred leti se nihče ni razgovarjal", mu je don Jeremija položil roko na koohtec. "Pa smo bili kljub temu vsi kot eno, duhovníki in verniki. Res, da so bili časi drugačni, a kljub temu..."

Besede so zvenele kot rahel očitek; Čedermac je pokusil vino, kakor da bi hotel utopiti njihovo grenkobo.

(Nadaljevanje)

## Naznanilo povratnikom

Povratniki, ki se nameravajo odpeljati 16. sept. s "Partizanko", morajo napraviti sledeče:

1. Vso prtljago, katera bo shranjena spodaj v parniku (stiva), mora biti oddana najkasneje do 9. sept. t. l. v skladišče transportnega podjetja Villalonga, ulica Canning 3649 s sledečimi znaki: a) ime in priimek potnika, b) Jugoslavija, c) ime parnika "Partizanka", d) zadnja luka - Split - Reka in e) koliko blaga se nosi po osebi ali družini.

2. Tarifa za skladišče in ukrcanje prtljage na parnik je sledeča:

za zaboje, kovčege ali vreče do	50 kg	\$ 5.—
"	100 "	\$ 5.50
"	150 "	\$ 6.50
"	200 "	\$ 8.50

Čez 200 kg teže je tarifa po dogovoru.

Ročno prtljago vzamejo potniki s seboj na parnik na dan ukrcanja.

3. Za izvozno dovoljenje je treba prositi na jugosl. poslanstvu in to pred 9. septembrom t. l., da se zamore kateri koli dan v tednu blago ukrcati, predno parnik odpluje.

Buenos Aires, 20. avgusta 1948.

IZ PISARNE POSLANIŠTVA

## OBVESTILO

1. Povratniki, ki stanujejo izven Buenos Airesa, morajo biti najkasneje 10 dni pred odhodom parnika v Buenos Airesu.

2. Potni listek (karta) stane \$ 700.—, otroci od 7 do 14 let plačajo polovico, a izpod 7 let potujejo brezplačno. Po polovični ceni se potovanje posebej dovoli.

3. Potne listke prodaja Agencija Wilson Sons & Co., ul. Sarmiento 345, Capital. Listki so že v prodaji.

4. V pogledu prtljage in dovoljenja za izvoz blaga se je zglasiti pri R. Mikuličić, Charcas 1705 - Capital.

5. Priporoča se povratnikom, da si preskrbijo potrdilo o šolski in strokovni izobrazbi, ki so si jo pridobili v Argentini.

6. Povratniki zamorejo nakazati potom Poljske banke, Tucuman 462 — Capital, na osnovi potnega dovoljenja in kupljenega voznega listka po \$ 3000.— za vsakega člana svoje družine. Priporoča se povratnikom nadalje, da preostali denar porabijo za nakup blaga. V slučaju kakih težkoč in informacij se je obrniti na poslanstvo, Charcas 1705 - Capital Federal.

ZELEZOBETONSKO PODJETJE

**FRANC URŠIČ**

Mercedes 1764 T. A. 69 - 1567

Buenos Aires

**Ferdinand Cotič**

Trgovina z železnino



Lope de Vega 2989

U. T. 50-1383

**RUDOLF KLARIČ**

INDUSTRIJA ELEKTRIČNIH IZDELKOV



JOSE BONIFACIO 663

BUENOS AIRES

NOVO STAVBENO PODJETJE

**R. Strehar - J. Lisjak**

Calle FRANCISCO BAUZA 2694

T. A. 64 - 1509

Za kalkulacije, Proračune in Firmo obrnite se do novega konstruktorja

RUDOLFA STREHAR — Zasebno: Calle Dublin 4218 - T. A. 51 - 5035

RESTAURACIJA  
"PRI ŠKODNIKU"  
Kroglišče in Keglišče

**Jožef Škodnik**

Añasco 2652

U. T. 59-8995

TISKARNA

**Rudolf Živec**

SARMIENTO 40

Caseros

T. A. 757 (Santos Lugares) 1101

FABRICA DE MOSAICOS

ALBERTO GREGORIČ

Venta de materiales de construcción

Avda. Fco. Beiró 5671

U. T. 50-5383

RESTAURANT

MIRO MERKUŽA

LORIA 472

*Dr. Francisco José Cespa*

DENTISTA CIRUJANO

Consultas de 15 a 20 hs.

Coronel R. Lista 5096

T. A. 50 - 5782

STAVBENIKOVAČ  
FRANČOHA

Calderón 2779

U. T. 50-6655

Krojačnica

**LEOPOLD UŠAJ**



Avda. FRANCISCO  
BEIRO 5380, Dep. 2

T. A. 50-4542

VILLA DEVOTO

EDINA SLOVENSKA ESTAVBENIKA  
V SAAVEDRI

ANDREJ BOŽIČ in SIN

Tehnična konstruktorja

Ruiz Huidobro 4554-58

U. T. 70-6112

**Reinaldo Wasserman**

MEDICO

Nazca 2381

U. T. 50-2845

TRGOVINA ČEVLJEV BELTRAM

Vas po domače postreže.

Pridite, pa se boste prepričali!

Se priporoča

**Albert Beltram**

DONATO ALVAREZ 2288

Buenos Aires

INDUSTRIJA PAPIRJA

WIDER

Andrés Fereyra 3965

U. T. 61-2260

Buenos Aires

ELECTRICIDAD Y PLOMERIA

JOSE RADAN

Bernaldez 1550

Buenos Aires

**Krojačnica "Gorica"**  
**Franc Leban**

WARNES 2191

Buenos Aires

Naproti postaje La Paternal

T. A. 59 - 9357

TOVARNA POHISTVA

**VINKO ROGELJ**

BLANCO ENCALADA 249-261

VILLA ESCASO

U. T. 652-0133

G. JERKIC & P. ROJC

**"HOTEL ALPINA"**

Nasproti postaje "Huerta Grande"

SIERRAS DE CORDOBA

Med gorami v višini 1000 m.

ODPRT CELO LETO,

TRGOVINA JESTVIN

PETER ČUČIČ

Excelsior 1500 - U. T. 757-301, Sáenz Peña

TRGOVINA JESTVIN

**Srečko Turel**

TRELLES 1402

U. T. 59-4104

Prevozno Podjetje "GORICA"

**Lojke Franc**

Villarroel 1476

U. T. 54-5172

**Recreo "Europa"**

Pripraven za nedeljske izlete v Tigro.

Prevoz s postaje Tigro FCCA. do Recrea in nazaj!

Lastnika

BRATA ROVTAR

Tigre FCCA. — T. A. 749 - 589

Río Carapachay

DOCTOR

**HINKO HALPERN**

Specialist notranjih bolezni

Ordinira vsak dan od 16 do 20 ure

SAN MARTIN 955 - 1 nad. - Dep. C

T. A. 32 - 0285 in 0829

TRADUCTOR PUBLICO

Esloveno, servio-croata, checoslovaco y demás idiomas europeos.

Extracciones de partidas para jubilaciones ferroviarias y para el

Instituto Previsión Social.

SAN LORENZO 937

ROSARIO (STA. FE)

## Bogastvo slovenskih gozdov

Znani umetnostni zgodovinar in strokovnjak v goslarski stroki, prof. Wilibald von Luettendorff piše v svojem svetovnoznanem delu: "Izdelovalci godalnih instrumentov od 15. stol. do danes", da raste razen v češkem Lesu najboljša smreka na svetu za izdelovanje godalnih instrumentov v predelih Julijskih Alp od Mangarta pa do Sv. Vida nad Cerknico. Isto trdi še drugi nemški strokovnjak Otto Muecki, ravnatelj goslarske šole v Berlinu. — Vendar pri gradnji takih instrumentov je poleg smrekovine, ki tvori resonančne deske, potreben še javorov les. O tem trdi prof. Luettendorff, da je poleg romunskega javora najiminennejši oni, ki raste v bosanskih gozdovih. — Podpisani sem od leta 1931 do 1941 izdelal 22 gosli in 2 violi. Med tem je bilo 8 instrumentov iz domačega lesa, ki je raste v naših gozdovih na Pokljuki in moram reči, da se je pri vseh brez izjeme izkazala trditve prof. Luettendorffa za pravilno. Enakega mnenja o našem lesu so še mnogi drugi strokovnjaki, kakor Alojz Palfner v Gradcu itd.

Naj navedem zanimiv primer, ki se tiče gospodarske plati: V bivši Jugoslaviji se je prodajala smrekovina po 500 din kub. meter franko meja in naš javor najboljša vrste po 900 din. Les, ki se je izvažal v Nemčijo, se je tam kaj sortiral in strokovnjaško pregledal. Odbrani les za glasbila, tako smrekovina, kakor tudi javor so na žagah narazali, oziroma naklali na dele primerne velikosti in mere ter spravljali v sušilnice, kjer se je sušil na zraku. Ko je bil les goden za obdelavo, so ga uporabili v domačih tvornicah za glasbila, deloma pa so ga Nemci drago prodajali v razne dežele, tudi prekomorske. Tudi mi smo kupovali zopet svoj izvoženi les: Tako mi je leta 1932 ponudila tvrdka Schuster v Markneukirchenu kos zelo suhega in krasno plamenaste javora za izdelavo enega dna za gosli. Deska je bila 40 cm dolga, 30 cm široka, 2 cm debela in je stala 1.600 dinarjev.

Če pomislimo, da je ta les raste pri nas in da smo ga ponovno zopet kupovali za tako visoko ceno, ne bo neučestno, če na to opozorim; ali ne bi kazalo, da mi naš les sami sortiramo, razžagamo oziroma nakoljemo in ga z naravnim sušenjem pripravimo za bodoče obdelovanje?

Smrekov in javorov les, nasekan okrog božiča, se mora sušiti na zraku v senci. Za goslarsko obrt namenjen in pripravljen smrekov les se mora sušiti vsaj tri leta, da postane goden za obdelavo. Javorov našagan les pa potrebuje 4—5 let. Samo po sebi se razume, da les tembolj ustreza svojemu namenu, čim dalje časa se suši in je tudi dražji. Smrekova debla, ki jih podirajo pozimi, naj bi sortirali že na licu mesta ali pa takrat, ko se odpremljajo v skladišča.

Res je sicer, da v dobi sušenja tak les nič ne nese, a če pomislimo, kakšno ceno bi dosegel po preteku zadostnega sušenja, tedaj postane stvar drugačna. Nemčija je v predvojni dobi dobavljala skoraj vsem deželam v Evropi resonančni les in sploh material za glasbila. Kakor sem že omenil, je mnogo tega lesa prejemale ravno iz Jugoslavije, kjer je imela svoje izvedence, ki so les že na mestu odbirali v te namene in ga odpremljali v Nemčijo. Njene zaloge takega lesa so bile velike, posebno v Markneukirchenu in Mittenwaldu, kjer je najstarejša strokovna šola za izdelovanje glasbil v Evropi.

Prvi temelji za industrializacijo te vrste lesa so bili postavljeni v Ljubljani komaj kakih deset let po prvi svetovni vojni, ko se je po prizadevanju pok. prof. Šantla ustanovil na tamkajšnji tehnični srednji šoli oddelek za izdelovanje glasbil, ki je lepo uspeval vse do pričetka druge svetovne vojne, zaradi katere je morala šola prekiniti svoje plodno delovanje.

V načrtu prof. Šantla je bila zamisel, da bi se pri nas s časom razvila goslarska industrija, podobno kakor v Mittenwaldu, Klingenthalu in Markneukirchenu v Južni Nemčiji. Na šoli bi se

## ZADNJE LJUDSKO ŠTETJE V JUGOSLAVIJI

Koncem meseca julija so bile objavljene prve uradne številke o popisu prebivalstva v FLR Jugoslaviji, ki se je vršil letos 15. marca. Vseh prebivalcev je bilo na ta dan v državi 15.751.000. Če pa bi ne bilo vojne in njenega razdejanja, množičnega pokolja s strani okupatorjev in njihovih hlapcev, bi po normalnem prirastku število prebivalstva znašalo danes v Jugoslaviji 18.310.000. Tako znaša primanjkljaj zaradi vojnih let 2.558.000 oseb.

Večja mesta in industrijska središča so pa pokazala velikanski porast prebivalstva. To treba pripisati v glavnem naglemu razvoju industrijalizacije v zvezi s petletko.

Glavno mesto zvezne republike Beograd šteje že 388.000 prebivalcev. Ker so letos začeli irokopotézno in načrtno obnavljati dosedanje glavno mesto in na ustju Save in Donave graditi Novi Beograd, se bo število prebivalstva naglo dvignilo, tako da se bo že v enem desetletju uvrstilo med milijonska mesta in eno najlepših evropskih mest. Drugo največje mesto je Zagreb, ki je že prej slovelo po svoji lepoti kot jugoslovanski Pariz. Število prebivalstva je naraslo od zadnjega štetja za preko 66%.

Prestolnica Slovenije Ljubljana, ki smo jo vedno opevali kot "dolgo vas", valci med velemesta. Od zadnjega štetja je prebivalstvo naraslo za 102% in še vedno naglo napreduje, ker se spreminja v industrijsko središče. Prav nič ne zaostaja tudi Maribor, ki je dosegel že 66.000 prebivalcev, kljub temu, da je bil v vojni zelo porušen. V Sloveniji naglo narašča prebivalstvo tudi v Celju, Kranju in na Jesenicah.

Od drugih večjih mest v Jugoslaviji treba omeniti Sarajevo, ki ima 118.000 prebivalcev, Subotica 112.000, Skoplje preko 90.000, Reka 72.000, Novi Sad 77.000, Niš 50.000, Split 49.000 in Osijek 50.000.

grad šteje že 388.000 prebivalcev. Ker so letos začeli irokopotézno in načrtno obnavljati dosedanje glavno mesto in na ustju Save in Donave graditi Novi Beograd, se bo število prebivalstva naglo dvignilo, tako da se bo že v enem desetletju uvrstilo med milijonska mesta in eno najlepših evropskih mest. Drugo največje mesto je Zagreb, ki je že prej slovelo po svoji lepoti kot jugoslovanski Pariz. Število prebivalstva je naraslo od zadnjega štetja za preko 66%.

Prestolnica Slovenije Ljubljana, ki smo jo vedno opevali kot "dolgo vas", valci med velemesta. Od zadnjega štetja je prebivalstvo naraslo za 102% in še vedno naglo napreduje, ker se spreminja v industrijsko središče. Prav nič ne zaostaja tudi Maribor, ki je dosegel že 66.000 prebivalcev, kljub temu, da je bil v vojni zelo porušen. V Sloveniji naglo narašča prebivalstvo tudi v Celju, Kranju in na Jesenicah.

Od drugih večjih mest v Jugoslaviji treba omeniti Sarajevo, ki ima 118.000 prebivalcev, Subotica 112.000, Skoplje preko 90.000, Reka 72.000, Novi Sad 77.000, Niš 50.000, Split 49.000 in Osijek 50.000.

### Stavbinska Kovača G. ŠTAVAR & K. KALUŽA

Laprida 2443 Florida, FCCA

### Slovenska Čvetličarna "LOS ALPES" Hostar Antor

Triumvirato 4223 U. T. 51-0732

### SLOVENSKA BABICA Filomena Benes de Bilek

LIMA 1217. U. T. 23-3389. Buenos Aires

Quesería y Fiambrería "LA IBERICA"  
de Cuervo y Fernández  
Avda. Fco. Beiró 5399 — U. T. 50-8568

### MEHANIČNA DELAVNICA JOSIP HLAČA

Villa Real 140. J. Ingenieros. U. T. 757-600

### SLOVENSKA JURIDIČNA PISARNA

Odškodnine, Odslovitve, Nezgode,  
Dedščine in vse Sodnijske Tramitacije  
Uradne ure: od 18 do 20  
DIAGONAL NORTE 1119 - Piso 8  
Escritorio 823 (Nasproti Obelisku)  
T. A. 35 - 6243 Buenos Aires

### JUGOSLOVANSKA GOSTILNA Pripravniki prostori za kroglanje

JANKO POLIAK  
Ituzaingó 4267 MUNRO

### Franc Štekar STAVBINSKI PODJETNIK

Ramón L. Falcón 6371  
U. T. 64-3084

Talleres Gráficos "CORDOBA"  
Gutenberg 3360 - 2-IX-1948

## Krojačnica Stanislav Maurič

VELIKA IZBIRA MODERNIH OBLEK

TRELLES 2642

T. A. 59 - 1232

## Poslanstvo Federativne Narodne Republike Jugoslavije v Buenos Airesu Naznanilo

Potom naredbe Ministrstva zunanje trgovine FNRJ XII. št. 31285 od 16. aprila 1948 leta so državljani F.N.R.J. oproščeni carine in ostalih pristojbin za sledeče predmete, ki jih v dar prejema iz tujine preko pošte ali na drug prevozni način:

- stara obleka, spodnja obleka in obuvalo;
- živežne potrebščine v neomejenih količinah izvzemši kava nad 1 kg, kakao čez 1 kilogram; čaja čez 1 kg, popra čez 1/4 kg, vanilije čez 0.100 kg in cimeta čez 0.100 kg.

Če kdo prejme večjo količino zgoraj omenjenih živil, bo plačal na presegajočo količino carino in ostale pristojbine.

Vse stalo blago je podvrženo carini in ostalim pristojbinam.  
Za pošiljke blaga ki se daruje, ni potrebno uvozno dovoljenje.

Buenos Aires, 6. julija 1948.

Iz Konzularnega Oddelka  
Poslanstva F.N.R.J. v Buenos Airesu

### FOTOGRAFIČNI ALBUM JUGOSLAVIJE

Opozarjamo naše izseljence, da si preskrbijo ta dragocen album, ki vsebuje nad 180 krasnih slik mest, vasi, staro in novo življenje Jugoslavije.

Za razprodajo imamo na razpolago še prav malo izvodov in zato podvizajte, da ne ostanete brez tega fotografičnega albuma.  
Narociti se ga lahko pri upravi Slovenskega Glasa.

Cena tega je \$ 6.— (po pošti 50 cts. več.)

### A LOS JOVENES AMANTES DEL CANTO

Se encuentra abierta la inscripción para la concurrencia a los ensayos del Coro de la colectividad Eslovena.

Además se dictarán clases de música elemental complementarias a los ensayos mencionados. Las solicitudes pueden ser retiradas en la secretaría de la Juventud.